

Analýza hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci

Alice Illeová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Alice Illeová**
Osobní číslo: **M15460**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- S využitím literární rešerše charakterizujte postavení Úřadu práce ČR v systému veřejné správy a uveďte základní principy jeho hospodaření.

II. Praktická část

- Provedte analýzu hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci ve vybraných letech.
- Vyhodnoťte závěry analýzy.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KREBS, Vojtěch a kolektiv. Sociální politika. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, 568 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing, 2015, 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.
OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
POSPÍŠIL, Richard. Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva. Praha: Professional Publishing, 2013, 196 s. ISBN 978-80-7431-112-3.
ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. Public finance. 9th ed. Boston, MA: McGraw-Hill/Higher Education, 2010, 624 s. ISBN 9780073511351.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eliška Kozubíková, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 7. ledna 2019
Termín odevzdání bakalářské práce: 14. května 2019

Ve Zlíně dne 7. ledna 2019

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10. 5. 2019

Jméno a příjmení: Alice Illeová

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je provést analýzu hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je představen Úřad práce, jeho hlavní činnosti a jeho financování. V praktické části této práce je úřad práce začleněn do prostředí veřejných financí a je zde na základě zjištěných informací provedena analýza hospodaření s důrazem na výdajovou stranu rozpočtu krajské pobočky v Olomouci.

Klíčová slova: úřad práce, politika zaměstnanosti, rozpočet, zaměstnanost, nepojistné sociální dávky, příjmy, výdaje

ABSTRACT

The aim of this Bachelor thesis is the management analysis of the Public Employment Service of the Czech Republic, regional office in Olomouc. The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part introduces the Public Employment Service, its main activities and its financing. In the practical part of this work, the Public Employment Service is integrated into the environment of the public In the public finance system, and on the basis of the information obtained, there is an analysis of the management with an emphasis on the expenditure side of the budget of the regional office in Olomouc.

Keywords: Public Employment Service of the Czech Republic, Employment Policy, Budget, Employment, Social Security Benefits, Revenue, Expenses

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Elišce Kozubíkové, Ph.D., za vstřícnost, její čas a rady, které mi při vedení mé bakalářské práce věnovala. Dále bych ráda poděkovala panu Ing. Smitalovi, vedoucímu ekonomického oddělení krajské pobočky v Olomouci za jeho vstřícnost a ochotu při sběru podkladů.

Na závěr bych tímto způsobem chtěla vyslovit veliké díky mé rodině a také partnerovi za velkou podporu po celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ÚŘAD PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 ODBOR ZAMĚSTNANOSTI.....	13
1.1.1 Podpora v nezaměstnanosti	13
1.1.2 Podpora při rekvalifikaci.....	15
1.1.3 Zvolená rekvalifikace.....	15
1.1.4 Pracovní rehabilitace.....	15
1.1.5 Veřejně prospěšné práce	15
1.1.6 Společensky účelná pracovní místa	16
1.1.7 Další nástroje politiky zaměstnanosti.....	16
1.2 ODBOR NEPOJISTNÝCH SOCIÁLNÍCH DÁVEK	17
1.2.1 Státní sociální podpora.....	18
1.2.2 Dávky péstounské péče.....	21
1.2.3 Hmotná nouze	23
1.2.4 Dávky pro osoby zdravotně postižené	25
2 FINANCOVÁNÍ ÚŘADU PRÁCE	27
2.1 FISKÁLNÍ A ROZPOČTOVÁ POLITIKA	28
2.1.1 Fiskální politika.....	28
2.1.2 Rozpočtová politika	29
2.2 STÁTNÍ ROZPOČET ČR.....	30
2.3 PODPORA Z EVROPSKÉ UNIE.....	32
2.3.1 OP zaměstnanost 2014 - 2020.....	33
2.4 ÚŘAD PRÁCE VE VZTAHU K VEŘEJNÝM FINANČÍM	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
3 ÚŘAD PRÁCE KRAJSKÁ POBOČKA V OLOMOUCI	37
3.1 VELIKOST ÚŘADU PRÁCE, KRAJSKÉ POBOČKY V OLOMOUCI.....	40
3.2 PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH OSOB A VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST.....	42
4 STRUKTURA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ ÚŘADU PRÁCE	44
4.1 PŘÍJMY A VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	44
4.2 OP ZAMĚSTNANOST 2014 – 2020	47
4.3 PŘÍJMY A VÝDAJE ÚP ČR.....	47
5 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ÚP, KRAJSKÉ POBOČKY V OLOMOUCI	51
5.1 ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ KRAJSKÉ POBOČKY V OLOMOUCI VE SROVNÁNÍ S ÚŘADEM PRÁCE ČR.....	51
5.1.1 Hodnocení výdajů v závislosti na počtu obyvatel.....	55
5.2 ANALÝZA VYBRANÝCH VÝDAJŮ KRAJSKÉ POBOČKY V OLOMOUCI	56
5.3 ROZBOR POLOŽEK VYBRANÝCH VÝDAJŮ KRAJSKÉ POBOČKY V OLOMOUCI.....	60
5.3.1 Dávky státní sociální podpory.....	60
5.3.2 Příspěvek na péči a dávky osobám se zdravotním postižením	62

5.3.3	Dávky hmotné nouze.....	64
5.3.4	Aktivní politika zaměstnanosti a podpora v nezaměstnanosti	65
5.3.5	Výdaje spolufinancované EU.....	68
5.3.6	Provozní výdaje KrP v Olomouci	70
5.3.7	Výdaje na zaměstnance	72
6	ZÁVĚREČNÉ VYHODNOCENÍ ANALÝZY	74
	ZÁVĚR	79
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85
	SEZNAM TABULEK.....	87

ÚVOD

Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybrala analýzu hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci.

Oblast zaměstnanosti a sociálních dávek je pro většinu lidí stále aktuálním tématem. Úřad práce každoročně poskytne formou dávek a dotací veřejnosti velmi podstatnou část prostředků ze státního rozpočtu České republiky. Hlavní činnost úřadu práce je velice různorodá. Činnosti úřadu práce jsou určeny především pro osoby nacházející se v nepříznivé finanční situaci, která může být zapříčiněna z mnoha důvodů. Tyto důvody nemusejí mít jen negativní charakter, jako např. ztráta zaměstnání nebo špatný zdravotní stav, ale může být způsobena i okolnostmi, které jsou spojeny s příjemnými životními událostmi, jako je např. narození dítěte.

Jelikož pracuji na Úřadu práce ČR, kontaktním pracovišti Kojetín na oddělení zaměstnanosti jako pracovník evidence a podpor v nezaměstnanosti a každý den se tak setkávám s lidmi, co služeb úřadu práce využívají, jsou pro mne témata související s úřadem práce velice blízká.

V teoretické části se věnuji především seznámení s Úřadem práce ČR, jeho strukturou a hlavní činností. Zároveň jsou zde popsány nejvýznamnější položky výdajové strany rozpočtu úřadu práce, přesněji tedy příslušné dávky poskytované obyvatelstvu. Další oblast teoretické části je zaměřena na příjmovou stranu rozpočtu Úřadu práce ČR, kde jsou představeny nejvýznamnější zdroje financování Úřadu práce ČR.

Praktická část se věnuje analýze hospodaření úřadu práce, krajské pobočky v Olomouci. V první části je představena krajská pobočka v Olomouci, její působnost a struktura. Dále je zde okrajově přiblížen státní rozpočet v číslech v souvislosti s výdaji úřadu práce jako celku. Poslední úsek praktické části je věnován analýze hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci se zaměřením na vybrané výdajové položky.

Cílem mé bakalářské práce je zpracovat analýzu hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci a na základě této analýzy zhodnotit hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je na základě provedené analýzy zhodnotit hospodaření Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci. Hodnocení hospodaření je provedeno především na základě horizontální a vertikální analýzy rozpočtů krajské pobočky v Olomouci.

Teoretické informace o úřadu práce, jeho hlavní činnosti a způsobu financování jsou vypracovány na základě literární rešerše. Horizontální a vertikální analýza je zpracovaná na základě zveřejněných Závazných ukazatelů státního rozpočtu Úřadu práce ČR, zveřejněných statistik úřadu práce a souvisejících informací a především také na základě interních dokumentů krajské pobočky v Olomouci. Hodnocení hospodaření krajské pobočky v Olomouci je založeno také na nenormativním přístupu hodnocení zjištěných skutečností.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚŘAD PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY

Úřad práce České republiky (dále jen ÚP ČR) je správním úřadem s celostátní působností a je organizační složkou státu. Byl založen v roce 1990 přijetím zákonného opatření předsednictva č. 306/1990 Sb., o zřízení úřadů. Tímto opatřením byla na úřady práce přenesena působnost okresních národních výborů ve věcech pracovních sil. Touto formou byl institucionálně zabezpečen trh práce, dokud nevstoupil v platnost v roce 1992 zákon o zaměstnanosti. Úřady práce byly zřízeny ve všech okresech a v hlavním městě Praze. V souvislosti s ustanovením krajských orgánů územní samosprávy, bylo v roce 2003 zřízeno 14 úřadů práce pověřených výkonem činnosti krajských koordinátorů pro realizaci státní politiky zaměstnanosti v územním obvodu kraje. V roce 2004 převzaly úřady práce agendu systému Státní sociální podpory od obcí s rozšířenou působností (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

Dnešní podoba úřadu práce vznikla dle zákona č. 73/2011 Sb. o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů s účinností ode dne 1. 4. 2011, došlo ke změně organizační struktury a celého jeho uspořádání. Úřad práce se stal centralizovaný. Jeho nadřazeným správním úřadem je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV). V čele úřadu práce je generální ředitelství, které sídlí v hlavním městě Praze. Pod jeho záštitou fungují krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu, které jsou shodné s územím krajů. V rámci krajů jsou zřízena kontaktní pracoviště, která spadají pod příslušnou krajskou pobočku. Součástí kontaktních pracovišť mohou být detašovaná pracoviště, či dislokovaná územní pracoviště, popřípadě výjezdní pracoviště (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

Generální ředitelství zabezpečuje koordinaci, metodické řízení a financování opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Kontroluje a řídí činnosti krajských poboček. Zastupuje Českou republiku v Evropě a ve světě v otázkách veřejných služeb a zaměstnanosti. Podílí se na přípravě národních a systémových projektů fondů EU a zabezpečuje v součinnosti s dalšími složkami státní správy poskytování investičních pobídek. Zabezpečuje metodické řízení a financování opatření nástrojů aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti. Zajišťuje investiční činnost, stanoví zásady řádné správy a nakládání s majetkem a provádí interní audit a mnohé další (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

Krajské pobočky zajišťují především nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen APZ), výplatu příslušných dávek. Zabezpečují rekvalifikace a pracovní rehabilitace. Vyhodnocují situaci na trhu práce a přijímají opatření na ovlivnění poptávky a nabídky zaměstnání. Ve spolupráci s kontaktními pracovišti vytvářejí podmínky pro poskytování služeb veřejnosti a vedou k nim příslušné agendy (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

Hlavní činností úřadu práce je aplikace státní politiky zaměstnanosti a sociální politiky státu. Vzhledem k rozmanitosti poskytovaných služeb občanům je struktura úřadu práce členěna na odbor zaměstnanosti, který se zabývá výše zmíněnou aplikací státní politiky zaměstnanosti a odbor nepojistných sociálních dávek, který zabezpečuje výplatu nepojistných sociálních dávek obyvatelstvu (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

Státní politika zaměstnanosti:

- Pasivní politika zaměstnanosti – zaměřuje se na sociální zabezpečení nezaměstnaných, především se jedná o poskytnutí podpor v nezaměstnanosti a další příslušné sociální dávky. Zamezuje tak pádu nezaměstnaných pod hranici chudoby. Jde tedy především o dávkový systém poskytovaný osobám, které se nacházejí v nepříznivé životní situaci, jako je například ztráta zaměstnání a s tím spojené navazující další handicap (dávky hmotné nouze, státní sociální podpora či podpora v nezaměstnanosti).
- Aktivní politika zaměstnanosti – smyslem je pomoci nezaměstnanému vrátit se na trh práce, tak aby se stal finančně nezávislým občanem. K tomuto jsou využívány různé způsoby, mezi které patří pomoc při tvorbě nových pracovních míst, motivace zaměstnavatelů k zaměstnávání osob, kteří jsou obtížně uplatnitelní na trhu práce, např. kvůli špatnému zdravotnímu stavu, péči o malé dítě, důchodovému věku, nízké kvalifikaci, apod. (Kaczor, 2015, s. 98-99).

Dle Kaczora (2015, s. 97) je úřad práce jednotným výplatným místem všech nepojistných sociálních dávek v České republice.

Největší podíl výdajů úřadu práce tvoří poskytované finanční prostředky veřejnosti formou sociálních dávek a podpor v nezaměstnanosti a úhrada nezbytných nákladů souvisejících s aktivní politikou zaměstnanosti.

1.1 Odbor zaměstnanosti

Odbor zaměstnanosti provádí úkony dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti (dále jen zákon o zaměstnanosti), na základě kterého realizuje státní politiku zaměstnanosti.

Hlavním posláním tohoto odboru je snižování míry nezaměstnanosti na území ČR a poskytování pomoci nezaměstnaným k lepšímu uplatnění na trhu práce, formou poradenství i poskytováním finančních prostředků.

V rámci poskytování těchto služeb pak dále provádí potřebné administrativní úkony v podobě správy příslušných databází, vytváří statistiky a vede správní řízení dle zákona č. 500/2004 Sb. správní řád.

Odbor zaměstnanosti je členěn podle hlavních úloh na 4 oddělení. Každé oddělení má přesně specifikovanou činnost, kterou se zabývá. Je zapotřebí podotknout, že jsou spolu všechna oddělení úzce provázána.

- Oddělení zprostředkování – zabývá se všeobecným poradenstvím a přímo klientovi nabízí volná pracovní místa.
- Oddělení evidence a podpor v nezaměstnanosti – vede správní řízení, vydává rozhodnutí a zodpovídá za výplatu příslušných podpor.
- Oddělení poradenství a dalšího vzdělávání – zabezpečuje rekvalifikace, pracovní rehabilitace a provádí další poradenské služby.
- Oddělení trhu práce – komunikuje se zaměstnavateli, zajišťuje investiční pobídky, vede agendu volných pracovních míst (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

1.1.1 Podpora v nezaměstnanosti

Jedná se o nejčastěji využívanou formu pomoci nezaměstnaným. Nárok na podporu v nezaměstnanosti (dále jen PvN) náleží uchazeči o zaměstnání dále jen, který splní zákonem stanovené podmínky. Základní podmínkou pro přiznání podpory v nezaměstnanosti je účast na důchodovém pojištění z výdělečné činnosti alespoň 12 měsíců v posledních dvou letech před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání (§ 39, odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb.).

Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti se liší v souvislosti s věkem žadatele, kterého dosáhl v den podání žádosti o zprostředkování zaměstnání. Podpůrčí doba činí pro

uchazeče do 50 let 5 měsíců, do 55 let 8 měsíců a nad 55 let 11 měsíců (§ 43, odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb.).

Ani výše podpory v nezaměstnanosti není pro všechny uchazeče o zaměstnání stejná. Zde se bere v potaz jak průměrný čistý výdělek z posledního ukončeného zaměstnání, tak i způsob ukončení pracovního poměru.

- V případě, že uchazeč ztratí zaměstnání bez vlastního zavinění (ukončením pracovního poměru ze strany zaměstnavatele, uplynutím doby určité, apod.) a splní zákonem stanovenou podmínku, podpora v nezaměstnanosti činí první 2 měsíce 65%, další dva měsíce 50% a zbytek podpůrčí doby 45% z průměrného čistého výdělku z posledního ukončeného zaměstnání.
- Pokud uchazeč ukončí zaměstnání sám, či dohodou se zaměstnavatelem a neprokáže vážný důvod, který jej vedl k ukončení pracovního poměru, je mu přiznaná podpora v nezaměstnanosti pouze v ponížené formě, tedy 45% průměrného čistého výdělku z posledního ukončeného zaměstnání, po celou podpůrčí dobu.
- Jestliže byl s uchazečem v posledních 6 měsících ukončen pracovní poměr z důvodu porušení pracovních povinností dle § 55 odst. 1 písm. b) a § 52 písm. g) zákoníku práce, či § 310a zákoníku práce, nárok na podporu v nezaměstnanosti tomuto uchazeči nevznikne (§ 39, odst. 2 a §50, odst. 1 a 3 zákona č. 435/2004 Sb.).

Podpora v nezaměstnanosti (dále P_{vN}) je stanovena příslušnou procentní sazbou z průměrného měsíčního čistého výdělku z posledního zaměstnání (nebo jejich součtu), nebo po samostatně výdělečné činnosti z posledního vyměřovacího základu přepočteného na 1 kalendářní měsíc. V případech, kdy průměrný čistý výdělek či vyměřovací základ nelze stanovit, nebo jej uchazeč bez svého zavinění nemůže prokázat, a dále pak v případech splnění podmínky započtením náhradní doby zaměstnání činí podpora v nezaměstnanosti první 2 měsíce 0,15 násobek, další 2 měsíce 0,12 násobek a po zbývající podpůrčí dobu 0,11 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku. Pro rok 2019 byla vyčíslena průměrná mzda v národním hospodářství ve výši 31 225 Kč. Maximální výše P_{vN} činí 0,58 násobek průměrné čisté mzdy v národním hospodářství, tzn. 18 111 Kč (§ 50, odst. 1, 2, 3, 6 a § 51 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb.; sdělení MPSV č. 311/2018 Sb.).

1.1.2 Podpora při rekvalifikaci

Podpora při rekvalifikaci náleží uchazeči, který se účastní rekvalifikace zabezpečované úřadem práce. Podpora při rekvalifikaci se poskytuje po celou dobu trvání rekvalifikace.

Výše podpory při rekvalifikaci činí po celou dobu rekvalifikace 60% vyměřovacího základu, který je totožný jako u podpory v nezaměstnanosti. Maximálně však činí 0,65 násobek průměrné čisté mzdy v národním hospodářství, tzn. 20 297 Kč (§ 50, odst. 3 a 6 a § 40 odst. 1 a 3 zákona č. 435/2004 Sb.).

1.1.3 Zvolená rekvalifikace

Při této formě rekvalifikace klientovi nenáleží podpora při rekvalifikaci. Nejedná se o rekvalifikaci zabezpečovanou úřadem práce. Žadatel o zvolenou rekvalifikaci si sám zvolí školicí středisko i obor. Zvolená rekvalifikace by měla přispět k lepšímu uplatnění klienta na trhu práce. O tom, zda úřad práce cenu rekvalifikace uhradí či nikoli je klient písemně obeznačen ještě před zahájením rekvalifikace. Po úspěšném absolvování této rekvalifikace úřad práce hradí cenu rekvalifikace nebo její poměrnou část přímo rekvalifikačnímu zařízení. Suma vynaložená na zvolenou rekvalifikaci jednoho klienta nesmí v posledních 3 letech přesáhnout částku 50 000 Kč (§ 109a, odst. 3, 4, 5 a 9 zákona č. 435/2004 Sb.).

1.1.4 Pracovní rehabilitace

Pracovní rehabilitace jsou určeny pro osoby se zdravotním postižením. Její součástí je poradenská činnost se zaměřením na volbu vhodného povolání, dále pak praktická příprava, jeho zprostředkování a vytváření vhodných podmínek pro výkon této profese (§ 69, odst. 2 a 3 zákona č. 435/2004 Sb.).

1.1.5 Veřejně prospěšné práce

Jedná se o poskytnutý příspěvek na mzdu či plat zaměstnance umístěného na pracovní pozici, tento příspěvek je časově omezený. Veřejně prospěšnou prací (dále VPP) se rozumí především úklid města či obce, údržba zeleně, případně další činnosti prospěšné pro obec, státní nebo jiné obecně prospěšné instituce. Zaměstnavateli se může poskytovat i opakovaně (§ 112, odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb.).

Příspěvek se schvaluje jak zaměstnavateli tak přímo na konkrétního pracovníka.

1.1.6 Společensky účelná pracovní místa

Představují pracovní místa zřízená zaměstnavatelem na základě dohody s úřadem práce. Tyto pracovní pozice obsazují uchazeči o zaměstnání, kteří jsou obtížně uplatnitelní na trhu práce. Společensky účelná pracovní místa (dále SÚPM) se mohou zřídit i za účelem zahájení samostatně výdělečné činnosti. Opětovně se jedná především o příspěvek na mzdu či plat zaměstnance či osoby samostatně výdělečně činné, a může být poskytnut maximálně na 2 roky. Za splnění určitých podmínek může zaměstnavatel zřídit i více společensky účelných pracovních míst (§ 113, odst. 1, 2 a 5 zákona č. 435/2004 Sb.).

1.1.7 Další nástroje politiky zaměstnanosti

V následující části jsou představeny další využívané nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Zaměstnavatel či fyzická osoba, která chce využít těchto příspěvků úřadu práce, musí podat písemnou žádost. V případě vyhovění žádosti spolu úřad práce a žadatel sepíší vzájemnou dohodu o příslušném příspěvku (§ 118, odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb.).

Investiční pobídky – jedná se o hmotnou podporu zaměstnavatele k vytváření nových pracovních míst, rekvalifikace či školení nových pracovníků. Výše této podpory je ovlivněna situací na trhu práce v daném regionu (§ 111, odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb.).

Překlenovací příspěvek – jedná se o příspěvek osobám samostatně výdělečně činným, které byly před zahájením živnosti vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání. Poskytuje se především na provozní náklady. Měsíční výše příspěvku činí 0,25 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství, nejdéle však může být přiznán na dobu 5 měsíců (§ 114, odst. 1, 2 a 3 zákona č. 435/2004 Sb.).

Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti – příspěvek je určen pro zaměstnavatele, s výjimkami uvedených v zákoně o zaměstnanosti, kdy nastane překážka v práci na straně zaměstnavatele z důvodu omezení odbytu jeho výrobků či omezení poptávky jím poskytovaných služeb, nebo dojde k přerušení práce způsobeného živelnou událostí. Příspěvek může být poskytován po dobu 6 měsíců s možností jednoho opakování ve výši 20% průměrného výdělku zaměstnance, maximálně však 0,125 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství (§ 209, odst. 1 a § 207 zákon č. 262/2006 Sb.; §115. odst. 1 a 3 zákona č. 435/2004 Sb.).

Příspěvek na zapracování – poskytuje se zaměstnavateli, který přijme do zaměstnání uchazeče o zaměstnání, kterému byla v době evidence uchazečů o zaměstnání na úřadu práce věnována zvýšená péče. Měsíční výše příspěvku nesmí překročit polovinu minimální mzdy, tzn. 6 675 Kč, a může být poskytnuta maximálně na dobu 3 měsíců (§116, odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb.).

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program – může být poskytnut zaměstnavateli, který přechází na nový podnikatelský program, kdy po tuto přechodnou dobu nemůže zaměstnancům zabezpečit práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. Výše příspěvku se může vyšplhat maximálně na polovinu minimální mzdy a je poskytnut nejdéle podobu 6 měsíců (§ 117, odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb.).

1.2 Odbor nepojistných sociálních dávek

Odbor nepojistných sociálních dávek je zaměřen především na poskytování sociální pomoci. Nemá prostředky ani kompetence k přímému snižování nezaměstnanosti a provádění aktivní politiky zaměstnanosti. Jeho hlavním úkolem je tedy provádění pasivní politiky zaměstnanosti a sociální politiky státu. Jedná se tak o poskytování příslušných sociálních dávek. Jedním z nejdůležitějších úkolů je zamezení úpadku jednotlivce či rodiny pod hranici chudoby. Hranici chudoby lze určit díky státem uznaného životního minima.

Životní minimum představuje měsíční finanční dolní hranici potřebnou k uspokojení základních životních potřeb občana (Krebs, 2015, str. 288). Výše jsou stanoveny v zákoně č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu. Pro jednotlivce je tato částka stanovena ve výši 3 410 Kč. V případě, že se jedná o několik společně posuzovaných osob, pak životní minimum každé další osoby činí:

- 2 830 Kč od věku 15 let v případě kdy se nejedná o nezaopatřené dítě,
- 2 450 Kč od věku 15 do 26 let v případě se jedná o nezaopatřené dítě,
- 2 140 Kč od věku 6 do 15 let v případě nezaopatřeného dítěte,
- 1 740 Kč do věku 6 let nezaopatřeného dítěte (§ 2 a § 3 zákona č. 110/2006 Sb.).

K životnímu minimu se vztahuje pojem existenční minimum. Tyto dva pojmy spolu souvisí, mají ovšem odlišný význam. **Existenční minimum** představuje finanční částku pro jednotlivce, ze které lze pokrýt pouze osobní potřeby na úrovni přežití (Kaczor, 2015, s. 153). Dle zákona o životním a existenčním minimu tato částka činí 2 200 Kč na osobu

a není možné ji použít u nezaopatřeného dítěte, invalidního důchodce s III. stupněm invalidity a osoby starší 68 let (§ 5 zákona č. 110/2006 Sb.).

Často používaným pojmem „nezaopatřené dítě“ se rozumí dítě, které:

- nedokončilo povinnou školní docházku,
- do 26 let studuje střední či vysokou školu prezenční formou,
- nemůže studovat či pracovat pro nemoc nebo úraz,
- kvůli špatnému zdravotnímu stavu nemůže pracovat,
- je vedeno v evidenci uchazečů o zaměstnání a nedovršilo plnoletosti (§ 11 zákona č. 117/1995 Sb.).

Nezaopatřeným dítětem není dítě, které pobírá invalidní důchod pro invaliditu III. stupně (§ 11 zákona č. 117/1995 Sb.).

Dalším důležitým pojmem při posouzení nároku nepojistných sociálních dávek je pojem „společně posuzovaná osoba“. Společně posuzovanými osobami se zjednodušeně myslí všechny osoby, které žijí ve společné domácnosti a uhrazují společně náklady na své potřeby (§ 7 zákona č. 117/1995 Sb.).

1.2.1 Státní sociální podpora

Základním pilířem státní sociální podpory (dále jen SSP) je zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, který přesně definuje hlavní smysl SSP v § 1 slovy: „*Státní sociální podporou se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích.*“.

Oddělení státní sociální podpory poskytuje občanům celkem 5 sociálních dávek. Převážná část těchto dávek je odvozena od životního minima (Krebs, 2015, s. 288-289).

Dávky poskytované oddělením SSP lze rozdělit do dvou kategorií.

- Příjmově testované dávky, kdy se dávka posuzuje na základě čistých příjmů celé rodiny, nebo všech osob trvale hlášených v daném bytě.
- Příjmově netestované dávky, které nejsou ovlivněny výší příjmů jednotlivce ani domácností (Ochrana, Pavel a Vítek, 2015, s. 165).

Přídavek na dítě – nárok na tento přídavek má nezaopatřené dítě v případě, kdy příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima a koeficientu 2,70 (§17 zákona č. 117/1995 Sb.). Je určený ke krytí nákladů spojených s výživou a výchovou tohoto dítěte. Výše tohoto příspěvku je odvozena od věku dítěte a v případě příjmu jednoho z rodičů se tato částka zvýší. Jedná se tedy o testovanou dávku státní sociální podpory. Výši příspěvku na dítě znázorňuje tabulka č. 1 Přídavek na dítě níže.

Věk dítěte	Výše přídavku	Zvýšená výše přídavku
do 6 let	500 Kč	800 Kč
do 15 let	610 Kč	910 Kč
do 26 let	700 Kč	1 000 Kč

Tab. 1 Přídavek na dítě (vlastní zpracování, zdroj: §17 zákona č. 117/1995 Sb.)

Příspěvek na bydlení – je určený pro osoby či rodiny s nízkými příjmy. Pomáhá těmto osobám hradit část nákladů na bydlení. Při posouzení nároku na příspěvek na bydlení není podstatné, zda je žadatel majitel či nájemce bytu nebo domu, musí mít pouze na této adrese přihlášen trvalý pobyt. Jelikož se jedná o příjmově testovanou dávku státní sociální podpory, pro její přiznání se posuzuje příjem celé rodiny. Přesněji tedy příjem všech trvale hlášených osob na dané adrese či bytové jednotce. Do rozhodného příjmu jsou započítávány i příspěvky na dítě a rodičovský příspěvek, které domácnost pobírá (Vybíhal, 2018, s. 408). Kdy je příspěvek vyplácen uvádí Maaytová, Ochrana a Pavel (2015, s. 99) ve své knize: „*Příspěvek je vyplácen, pokud vlastník nebo nájemce vynakládá více než 30% (v Praze 35%) rozhodného příjmu společně posuzovaných osob na bydlení.*“ Maximální poskytnutá částka však nesmí překročit hodnoty normativních nákladů odstupňovaných dle velikosti obce (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 99).

Porodné – jedná se o jednorázovou testovanou dávku státní sociální podpory pro hrazení nákladů souvisejících s narozením dítěte. Nárok na porodné má matka, které se narodilo první nebo druhé živé dítě a současně průměrné měsíční příjmy rodiny nepřesáhnou 2,7 násobek životního minima. Nárok na tuto dávku vzniká dnem narození dítěte a vyplácí se jednorázově. Při narození prvního dítěte náleží porodné ve výši 13 000 Kč, při narození druhého dítěte 10 000 Kč. V případě, že dojde k adopci dítěte nebo převzetí do péče jiné osoby do dovršení 1 roku dítěte, nárok na porodné má i tato nově pečující osoba, za podmínek, že příjem nově pečující domácnosti nepřesáhne stanovenou hranici životního

minima, a že se jedná o první nebo druhé dítě, na které bylo nově pečující osobě porodné poskytnuto. Tento příspěvek může být tedy vyplacen na jedno dítě i opakovaně (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 99; Kaczor, 2015, s. 161).

Rodičovský příspěvek – nejběžnější poskytovanou netestovanou dávkou je bezesporu rodičovský příspěvek. Ten náleží rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně pečuje o nejmladší dítě v rodině. Tento rodič může vyčerpat až 220 000 Kč, nejdéle však může tyto prostředky čerpat do věku 4 let dítěte. Stanovení měsíční výše příspěvku se odvíjí od denního vyměřovacího základu jednoho z rodičů pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského pojištění. V případě, že je jednomu z rodičů k datu narození dítěte vypočítáno 70% třicetinasobku denního vyměřovacího základu vyšší než 7 600 Kč, může si rodič určit výši měsíčního příspěvku sám a tím ovlivnit i dobu poskytování rodičovského příspěvku. V případech, že vyšší vyměřovací základ rodiče nedosáhne částky 7 600 Kč, měsíční částka příspěvku se poskytuje maximálně ve výši 7 600 Kč při narození jednoho dítěte a maximálně 11 400 Kč při narození dvou a více dětí. Výši rodičovského příspěvku může rodič měnit každé 3 měsíce. Rodič může být v době pobírání rodičovského příspěvku výdělečně činný, výše výdělku nárok na výplatu nijak neovlivňuje, nesmí však dojít k nedodržení podmínky celodenní péče o dítě. Tato podmínka se považuje za splněnou, pokud dítě mladší 2 let nenavštěvuje jesle nebo obdobné zařízení v rozsahu nad 46 hodin za kalendářní měsíc a současně ne více než 4 hodiny denně, zdravotně postižené dítě ne více než 6 hodin denně. Při narození dalšího dítěte, zaniká nárok na výplatu rodičovského příspěvku na dítě starší (Krebs, 2015, s. 293-294).

Pohřebné – nárok na pohřebné má osoba, která zařídila pohřeb buď nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte s trvalým bydlištěm na území ČR. Nárok na tuto netestovanou jednorázovou dávku vzniká dnem pohřbení a činí 5 000 Kč (§ 47 zákona č. 117/1995 Sb.).

1.2.2 Dávky pěstounské péče

Dávky pěstounské péče jsou oproti ostatním dávkám velmi specifické. Pěstounská péče je od roku 2013 vyjmuta z dávek státní sociální podpory. Blíže tuto problematiku definuje zákon č. 94/1963 Sb. o rodině a zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. Jak uvádí Kaczor (2015, s. 169.) ve své knize: „*Na rozdíl od adopce (osvojení) nemá dítě v pěstounské péči práva biologického potomka. Právní vztah mezi dítětem a pěstounem končí dosažením zletilosti, ale v případě trvání jeho nezaopatřenosti (například z důvodu studia) může být prodloužena až do 26 let věku dítěte. Biologičtí rodiče dítěte v tomto případě neztrácejí svá rodičovská práva.*“ V rámci tohoto komplexu je poskytováno celkem 5 dávek. Tyto dávky lze rozdělit na opakující se a jednorázové.

Mezi opakující se dávky patří odměna pěstouna a příspěvek na úhradu potřeb dítěte, zbylé příspěvky jsou poskytovány jednorázově.

Odměna pěstouna – nárok na odměnu pěstouna vzniká pečující osobě, která je vedena v evidenci. Jedná se o evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Odměna pěstouna se poskytuje měsíčně (§47i zákona č. 359/1999 Sb.). Výše odměny pěstouna se odvíjí od počtu dětí, o které pěstoun pečuje, viz tabulka č. 2 Odměna pěstouna níže.

Kritéria přiznání odměny	Výše odměny pěstouna
Péče o 1 dítě	12 000 Kč
Péče o 2 děti	18 000 Kč
Péče o 3 děti, nebo péče o 1 dítě v II a vyšším stupni závislosti	30 000 Kč
Osoba vedená v evidenci i v případě, že nepečuje o žádné dítě	20 000 Kč

Tab. 2 Odměna pěstouna (vlastní zpracování,
zdroj: § 47j zákona č. 359/1999 Sb.)

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte – náleží nezaopatřenému dítěti, svěřenému do pěstounské péče k úhradě jeho potřeb. Měsíční výše příspěvku je odvozena od věku a zdravotního stavu dítěte (§ 47f zákona č. 359/1999 Sb.). Výše tohoto příspěvku uvádí tabulka č. 3 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte níže.

Věk dítěte	Zdravotní stav dítěte				
	dobrý	1 stupeň závislosti	2 stupeň závislosti	3 stupeň závislosti	4 stupeň závislosti
do 6 let	4 950 Kč	5 115 Kč	6 105 Kč	6 490 Kč	7 040 Kč
6 – 12 let	6 105 Kč	6 215 Kč	7 480 Kč	7 975 Kč	8 635 Kč
12 – 18 let	6 985 Kč	7 095 Kč	8 580 Kč	9 130 Kč	9 570 Kč
18 – 26 let	7 260 Kč	7 425 Kč	8 910 Kč	9 460 Kč	9 900 Kč

Tab. 3 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte (vlastní zpracování, zdroj: § 47f zákona č. 359/1999 Sb.)

Příspěvek při převzetí dítěte – jak uvádí Krebs (2015, s. 296): „Účelem příspěvku při převzetí dítěte je přispět na nákup potřebných věcí pro dítě přicházející do náhradní rodinné péče.“. Příspěvek náleží pečující osobě a je odvozen od věku dítěte v rozmezí od 8 000 Kč do 10 000 Kč (§ 47l zákona č. 359/1999 Sb.).

Příspěvek na zakoupení motorového vozidla – této dávky může využít pěstoun, který pečuje o 3 a více dětí, a těmto dětem jsou přiznány příspěvky na úhradu potřeb dítěte, v případě, že zakoupil nový automobil či mu vznikly náklady na nutnou celkovou opravu automobilu. Výše příspěvku činí 70% pořizovací ceny vozidla, maximálně však 100 000 Kč. V posledních 10ti kalendářních měsících však nesmí výše příspěvku přesáhnout 200 000 Kč (Krebs, 2015, s. 297; § 47m zákona č. 359/1999 Sb.).

Příspěvek při ukončení pěstounské péče – tento příspěvek náleží dítěti, které bylo v pěstounské péči v den dosažení jeho zletilosti, tzn. v den zániku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte (Krebs, 2015, s. 296). Výše tohoto jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč a není možné jej poskytnout opakovaně (§ 47h zákona č. 359/1999 Sb.).

1.2.3 Hmotná nouze

Oddělení hmotné nouze je zaměřeno na osoby, které si vzhledem k nepříznivé životní situaci nejsou schopni zabezpečit své základní osobní potřeby. Jedná se o osoby, které by se bez této finanční pomoci nacházeli pod hranicí existenčního a životního minima. Základní normou, podle níž se řídí toto oddělení, je zákon č. 111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. Hmotná nouze nabízí pomoc prostřednictvím celkem tří dávek.

Při posouzení nároku na dávky hmotné nouze se bere v potaz jak majetkové jmění, tak i samotná snaha žadatele tuto situaci změnit (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 99-100).

Před popisem jednotlivých dávek rozebereme základní pojmy, se kterými budeme dále pracovat.

Rozhodným obdobím pro zjištění příjmu k posouzení nároku na dávku se myslí:

- pro opakované dávky období 3 předcházejících kalendářních měsíců od podání žádosti o dávku. Ve výjimečných případech při podstatném úbytku příjmu, lze posuzovat nárok na dávku od 2 kalendářního měsíce před podáním žádosti.
- pro jednorázové dávky se posuzuje období aktuálního kalendářního měsíce (Vybíhal, 2018, s. 421).

Započítávaný příjem pro výpočet dávek činí:

- 70% příjmu ze závislé činnosti po odpočtu zákonem stanovených srážek (pojištění a daně),
- 80 % příjmu z náhrady mzdy, snížené odměny prvních 14 dnů pracovní neschopnosti nebo karantény, z dávek nemocenského pojištění, z podpory v nezaměstnanosti či rekvalifikace nebo z důchodu,
- 100 % ostatních započítatelných příjmů dle zákona o životním a existenčním minimu, výjimkou příspěvku na živobytí (§ 9 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb.).

Příspěvek na živobytí – nárok na dávku vznikne žadateli, pokud jeho příjem nebo příjem společně posuzovaných osob nedosahuje částky živobytí. Částka živobytí se odvíjí od životního a existenčního minima. Pro téměř všechny osoby činí částku existenčního minima s výjimkou nezaopatřeného dítěte, poživatele starobního důchodu, osoby invalidní ve III. stupni a osoby starší 68 let, kdy se rovná částka živobytí výši životního minima. V případě společně posuzovaných osob se tyto částky živobytí sčítají. Tento nárok nevznikne v případě, že v posledních 3 kalendářních měsících činila výše příjmu více než

3 násobek životního minima. Částka živobytí je vyčíslena pro každou osobu zvlášť i na základě hodnocení její snahy a možností. Při kladném zhodnocení snahy a možností osoby lze výši příspěvku zvýšit a to o 40% částky rozdílu mezi životním a existenčním minimem dané osoby. Při hodnocení nakládání s majetkem lze příspěvek živobytí zvýšit o 30% rozdílu mezi životním a existenčním minimem osoby pokud nemá majetek nebo jej má a využívá jej k navýšení svého příjmu, případně nemá nároky ani pohledávky nebo je již všechny uplatnila. Částku živobytí lze také navýšit osobám s nařízeným dietním stravováním a to podle typu diety v rozmezí od 1 000 do 2 800 Kč (Vybíhal, 2018, s. 420-425).

Doplatek na bydlení – je určen pro osoby nebo rodiny pobírající příspěvek na živobytí, kterým by po uhrazení nákladů na bydlení nezbyvala ani částka živobytí. Dávka může být přiznána i osobám nebo rodinám, kterým pro výši příjmů nebyl přiznán příspěvek na živobytí, ale po odečtení nákladů na bydlení jejich příjem nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob. Do nákladů na bydlení se započítává nájemné a obdobné náklady do výše uvedených v zákoně o státní sociální podpoře a pravidelné úhrady za služby s užíváním bytu, prokazatelně nezbytná spotřeba energií v obvyklé výši na danou lokaci, v případech hodných zvláštního zřetele (tzn. jindy než v případě nájmu či vlastnictví), nebo u stavby pro individuální či rodinnou rekreaci užívané vlastníkem do výše 90% normativních nákladů. V případě dlouhodobé nemoci a vyšší spotřeby kvůli těžkému zdravotnímu postižení lze částku doplatku na bydlení navýšit o 10%, (Vybíhal, 2018, s. 425-427).

Mimořádná okamžitá pomoc – jak uvádí Maaytová, Ochrana a Pavel (2015, s. 100) je mimořádná okamžitá movitá pomoc určená pro osoby, které se ne svou vlastní vinou dostaly do situace, která se musí neprodleně řešit. Jedná se především o situace vzniklé živelnými pohromami, situace kdy hrozí vážná újma na zdraví, nebo případy kdy osoba nemá prostředky k úhradě výdajů souvisejících s pořízením nezbytného základního předmětu k dlouhodobé potřebě, v případě péče o nezaopatřené dítě, a mnohé další. Výši příspěvku posuzuje Úřad práce podle situace žadatele a pohybuje se až do výše 51 150 Kč (Vybíhal, 2018, s. 426-427).

1.2.4 Dávky pro osoby zdravotně postižené

Jedná se o dávky vyplácené osobám se zdravotními problémy. Tyto dávky zajišťované úřadem práce definuje Maaytová, Ochrana a Pavel (2015, s. 100) následně: „*Jedná se o soubor instrumentů, které mají zajistit dostatečné životní podmínky lidem, kteří se nemohou ze zdravotních důvodů o sebe postarat samostatně, což je vyjádřeno stupněm závislosti.*“ Tato agenda má dále ve své kompetenci problematiku průkazů osob se zdravotním postižením (Kaczor, 2015, s. 134). Posouzení těchto dávek se řídí dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a zákona č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Příspěvek na mobilitu – tento příspěvek je přiznán osobě starší 1 roku, která je držitelem průkazu ZTP a ZTP/P, a která se opakovaně v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje, anebo je dopravována, a nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby. Výše příspěvku za kalendářní měsíc činí 550 Kč (§ 6 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb.).

Příspěvek na zvláštní pomůcku – nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba s těžkou vadou nosného nebo pohybového systému, sluchového nebo zrakového postižení či hlubokou mentální retardací charakteru dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu. Zdravotní postižení dlouhodobého charakteru je takové, které má trvat dle lékařského posouzení déle než 1 rok. Pomocí tohoto příspěvku lze hradit např. automobil, zdvihací plošiny, vodící psy, a mnohé další. Další podmínkou pro poskytnutí příspěvku na konkrétní pomůcku je věk zdravotně postiženého. Příspěvek nehradí celou částku zvláštní pomůcky, jeho výše je stanovena tak, aby spoluúčast osoby činila 10 % pořizovací ceny, nejméně však 1 000 Kč. Poskytnutý příspěvek na zvláštní pomůcku může být maximálně ve výši 350 000 Kč, s výjimkou zdvihacích plošin, jejich výše se může vyšplhat maximálně do částky 400 000 Kč. Součet vyplacených příspěvků této charakteristiky nesmí za posledních 60 měsíců překročit 800 000 Kč, v případě pořízení zdvihací plošiny až 850 000 Kč (Vybíhal, 2018, s. 433-435; § 6 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb.).

Příspěvek na péči – jedná se o příspěvek osobám, které jsou závislé na péči jiné osoby. Převážně se jedná o seniory, dále pak o osoby, které mají zdravotní nebo mentální hendikep. Dětem do 1 roku se příspěvek na péči neposkytuje. Stupně závislosti na jiné osobě jsou rozčleněny do 4 kategorií, od kterých je odvozena výše příspěvku (Kaczor, 2015, s. 135-137). Posouzení a výplatu příspěvku na péči udává zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Tato dávka úřadu práce je vyplácena měsíčně.

Kategorie stupně závislosti a jejich příslušná výše je uvedena v tabulce č. 4 Příspěvek na péči níže.

Stupeň závislosti	Slovní označení	Měsíční výše příspěvku do 18 let	Měsíční výše příspěvku od 18 let
I. stupeň	lehká závislost	3 300 Kč	880 Kč
II. stupeň	středně těžká závislost	6 600 Kč	4 400 Kč
III. stupeň	těžká závislost	9 900 Kč	8 800 Kč
IV. stupeň	úplná závislost	13 200 Kč	13 200 Kč

Tab. 4 Příspěvek na péči (vlastní zpracování, zdroj: § 11 zákona č. 118/2006 Sb.)

2 FINANCOVÁNÍ ÚŘADU PRÁCE

Úřad práce je součástí veřejného sektoru, který lze definovat jako soustavu institucí či organizací a nástrojů, jejichž hlavním cílem je poskytovat specifické statky a služby veřejnosti. Jak uvádí Pospíšil ve své knize (2013, s. 15): *„Společným charakteristickým rysem institucí a organizací veřejného sektoru je to, že jsou buď plně, nebo částečně financovány z veřejných finančních zdrojů a jsou napojeny na veřejnou rozpočtovou soustavu.“*

Řízením veřejných financí stát reguluje ekonomickou situaci dané země. Ovlivňováním daní a alokací prostředků rozpočtu a přerozdělováním důchodů aplikuje stát jednotlivé politiky státu. Na základě ekonomických principů vyhotoví ekonomové veřejných financí návrhy, které na základě prioritních cílů dále schvaluje vláda, která tuto skutečnost zapracuje do dané legislativy příslušného státu. V případě České republiky se takto jedná o státní rozpočet. (Rosen a Gayer, 2010, s. 14).

Státní rozpočet České republiky a státní fondy České republiky patří přímo do financí státu. Zbylé položky veřejných financí můžeme rozdělit na místní finance (rozpočty krajů a obcí) a veřejné finance, jako finance státních podniků (např. Česká pošta s. p.), rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti, dobrovolných svazků obcí či rozpočty zdravotních pojišťoven, a dalších organizačních složek státu (Pospíšil, r. 2013, s. 36 – 37).

O veřejných financích se rozhoduje veřejnou volbou. Rozhodovat veřejnou volbou může buď:

- jednotlivec – např. ministr, výhodou jsou nízké náklady na rozhodovací proces, nevýhodou je riziko selhání, morálního i odborného;
- kolektiv – např. vláda, výhodou je vysoká míra demokratičnosti, nevýhodou vysoké náklady na rozhodovací proces. Kolektivní rozhodování veřejnou volbou může být provedeno několika formami. Buď konsenzem, tedy jednomyslným souhlasem, nebo jednou z forem většinových rozhodovacích pravidel, kdy většina přehlasuje menšinu, (Maaytová, Ochrana a Pavel, r. 2015, s. 41-42).

K řízení veřejných financí je využívána fiskální a rozpočtová politika.

2.1 Fiskální a rozpočtová politika

Před seznámením se státním rozpočtem ČR bude níže přiblížena problematika fiskální a rozpočtové politiky. Jak fiskální tak rozpočtová politika jsou úzce provázané.

Dvořák (2008, s. 26) k tomuto uvádí následující: *„Zatímco v rámci rozpočtové politiky vláda prioritizuje funkce alokační, případně redistribuční, v rámci politiky fiskální klade důraz na stabilizační funkci veřejných financí.“*

Hamerníková a Maaytová (2010, s. 221) uvádí, jako prioritu rozpočtové politiky především vyrovnané rozpočtové hospodaření, na rozdíl u fiskální politiky je pro dosažení daných cílů akceptováno i deficitní hospodaření veřejných rozpočtů.

2.1.1 Fiskální politika

Maaytová, Ochrana a Pavel (2015, s. 158) uvádí: *„Fiskální politika je součástí hospodářské politiky, přičemž hlavním cílem je prostřednictvím veřejných rozpočtů (státního rozpočtu) udržovat stabilní ekonomický růst.“*

Jak je již výše zmíněno, fiskální politika tedy využívá státní rozpočet k ovlivňování makroekonomické situace.

Z tohoto pohledu dělíme fiskální politiku na dva typy.

- Expanzivní – hlavním cílem je zvýšení agregátní poptávky a snížení nezaměstnanosti, podporou růstu soukromé spotřeby, soukromých investic a vládních výdajů. Růst hrubého domácího produktu většinou doprovází i růst inflace. Používá se především, když je ekonomika pod hranicí svých produkčních možností, tedy v recesi.
- Restriktivní – je opakem expanzivní fiskální politiky. Cílem je omezení agregátní poptávky, zpomalení růstu hrubého domácího produktu a snížení inflace. Snižování inflace doprovází zvyšování nezaměstnanosti. Využívá se v době, kdy se ekonomika přehřívá, tzn., kdy jsou přetěžovány výrobní faktory a nabídka převyšuje poptávku (Ochrana, Pavel a Vítek, 2015, s. 79-80).

Lze využít i kombinaci těchto opatření, v těchto případech jde tedy o fiskální mix.

Nástroje pro realizaci dané fiskální politiky můžeme dle Ochrany, Pavla a Vítka (2015, s. 76-77) rozdělit podle dvou hledisek.

a. Podle charakteru nástroje:

- Diskreční opatření – jedná se o reakce na krátkodobé makroekonomické výkyvy. Opatření mají jednorázový charakter. Pro jejich realizaci je nutný politický souhlas. V souvislosti s politikou zaměstnanosti se může jednat o podpoření VPP, vytváření nových pracovních míst. Vzhledem ke komplikovanému zaváděcímu procesu, mají tato opatření časové zpoždění.
- Vestavěné stabilizátory – jde o mechanismy fiskální politiky dlouhodobého rázu. Aplikace těchto nástrojů není vázána na krátkodobé výkyvy makroekonomických veličin. Slouží k efektivnímu zajištění výrobních zdrojů. V případě relativně stabilní cenové hladiny působí v době recese expanzivně (zvýšení P_{vN}), v době konjunktury zase restriktivně (zvýšení daní). Mezi tyto stabilizátory se řadí výše sociálních transferů, dávek nezaměstnanosti, atd.

b. Podle rozpočtového hlediska:

- Výdajové nástroje – jedná se o mechanismy působící na výdajové straně státního rozpočtu. Z pohledu rozlišení těchto výdajů lze ovlivnit agregátní poptávku přímo, prostřednictvím výdajů na nákup služeb a zboží, nebo nepřímo prostřednictvím nenávratných transferových plateb občanům. Z pohledu sociální politiky se jedná především o výplatu sociálních dávek obyvatelstvu, rekvalifikační programy. Z fiskálního hlediska se jedná o záporné daně. Aplikují se v souvislosti s hospodářským cyklem.
- Příjmové nástroje – tyto mechanismy působí na příjmové straně státního rozpočtu. Jedná se především o ovlivnění výše daní jak fyzických tak právnických osob (Ochrana, Pavel a Vítek, 2015, s. 76-77).

2.1.2 Rozpočtová politika

Rozpočtová politika řeší otázky související přímo s veřejnými rozpočty. Jak uvádí Hermaníková a Maaytová (2010, s. 216): „Rozpočtovou politikou rozumíme činnosti, které se odehrávají v rámci veřejné rozpočtové soustavy. Je realizována státem a jeho orgány na různých úrovních.“ Cílem rozpočtové politiky je zajistit potřebné zdroje k financování veřejných výdajů a určit, na jaké účely mají být tyto prostředky použity (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 216).

Hlavními funkcemi rozpočtové politiky je funkce alokační a redistribuční, které se snaží udržet státní rozpočet vyrovnaný. Alokační funkce řeší především mikroekonomické selhání trhu, zajišťuje statky, které není v optimální výši schopen vytvořit trh. Redistribuční funkce řeší přerozdělování prostředků na základě určených zásad. Hlavním prostředkem k realizaci rozpočtové politiky je v České republice státní rozpočet (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 217-218).

2.2 Státní rozpočet ČR

Státní rozpočet lze definovat jako jednotný centralizovaný peněžní fond státu, bilanci příjmů a výdajů státu, finanční plán, ekonomický vztah shromažďování a rozdělování finančních prostředků a také zákon (Pospíšil, 2013, s. 44).

Státní rozpočet udává finanční vztahy, které zabezpečují financování některých funkcí státu v rozpočtovém roce. Soustřeďuje rozpočtové příjmy vymezené zákonem, obsahuje rozpočtové příjmy i odhadované výdaje státního rozpočtu a jejich financující položky. Jako zákon o státním rozpočtu obsahuje souhrn finančních dokumentů, rozpis ukazatelů státního rozpočtu a podrobné rozpočty organizačních složek státu a stanoví závazné ukazatele státního rozpočtu na příslušný rok (§5 zákona č. 218/2000 Sb.).

Státní rozpočet může mít kladné, vyrovnané nebo záporné saldo. V případě kladného salda mluvíme o přebytku, v souvislosti se záporným saldem hovoříme o deficitu státního rozpočtu (Pospíšil, 2013, 45).

Státní rozpočet ČR je členěn do příslušných kapitol. Na sestavení jak střednědobého výhledu, tak i návrhu zákona o státním rozpočtu spolupracuje Ministerstvo financí s příslušnými správci kapitol. Při vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu spolupracuje Ministerstvo financí s příslušnými správci kapitol a vytvoří na základě podkladů návrh celkových příjmů a výdajů všech kapitol státního rozpočtu. Částky uvedené v návrhu celkových příjmů a výdajů a další závazné číselné údaje oznámí Ministerstvo financí všem správcům kapitol. Správci kapitol postupují obdobně vůči svým podřízeným organizačním složkám státu a vytváří návrh svého rozpočtu na další rok a návrhy rozpočtů svých kapitol (§ 3, §4 a §8 zákona č. 218/2000 Sb.).

Schválení státního rozpočtu podléhá zákonem stanovenému procesu podle článku 42 Ústavy České republiky. Jeho návrh a návrh střednědobého výhledu podává vláda, tyto návrhy pak na veřejné schůzi projednává pouze poslanecká sněmovna Parlamentu ČR,

celkem ve třech čtení. Po schváleném návrhu o státním rozpočtu se postupuje na podpis prezidentovi, po podpisu je zveřejněn ve Sbírce zákonů a od 1. ledna nabývá účinnosti (Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, s. 172).

Státní rozpočet má pevně danou formu, která je dána především rozpočtovou skladbou umožňující srovnatelnost rozpočtů v čase, které se dále podrobně člení. (Pospíšil, 2013, 45).

Hospodaření státu se řídí následujícími zásadami:

- zásada úplnosti – promítnutí všech státních finančních operací, včetně operací centrálních institucí,
- zásada jednotnosti – zobrazení všech příjmů a výdajů do jednoho rozpočtu (státního rozpočtu), dbá na přehlednost,
- zásada reálnosti – zamezení záměrného zkreslování očekávaných skutečností,
- zásada každoročního sestavení a schválení rozpočtu – eliminace neefektivních víceletých rozpočtů,
- zásada časové omezenosti čerpání rozpočtových prostředků – využití finančních prostředků v období, na které byly schváleny, zamezení zkreslování rozpočtu čerpáním výdajů z uplynulého roku,
- zásada zveřejnění – předcházení tajnému hospodaření vlády (Pospíšil, 2013, s. 45-47).

Nejvýznamnější složkou příjmu státního rozpočtu jsou příjmy ze zákonem stanovených odvodů z hrubých příjmů fyzických a právnických osob. Dalším důležitým zdrojem příjmové strany státního rozpočtu jsou odvody právnických osob ve spoluvlastnictví státu, v případě kladného výsledku hospodaření. Neopomenutelnou položkou příjmové strany státního rozpočtu jsou dále cla, poplatky za zboží při překročení státní hranice. Čerpání fondů Evropské unie slouží k realizaci politik EU, k podpoře méně rozvinutých zemí, poskytnuté prostředky z těchto fondů také tvoří příjem státního rozpočtu. (Pospíšil, 2013, s. 47-51).

Získávání prostředků na příjmovou stranu státního rozpočtu se řídí několika zásadami:

- zásada nenávratnosti – jedná se o zákonem stanovené odvody (daní, cla, poplatků), kdy neexistuje nárok na vrácení, získané prostředky jsou součástí zdrojů financování rozpočtových transferů,
- zásada nedobrovolnosti – zdroje příjmů státního rozpočtu jsou stanoveny právním předpisem, zákonem, fyzické a právnické osoby jsou tak povinny část svých příjmů nedobrovolně odvádět,
- zásada neekvivalentnosti – poplatníkovi není známo, na jaké účely budou jeho odvedené prostředky čerpány, neexistuje přímá vazba mezi odvodem části příjmu dané osoby a jejím případným příjmem např. sociálních dávek či dotací, hrazených ze státního rozpočtu (Pospíšil, 2013, s. 50-51).

Výdajovou stranu státního rozpočtu můžeme rozdělit na mandatorní výdaje, quasi-mandatorní výdaje a ostatní výdaje (nemandatorní výdaje). Mandatorní výdaje státního rozpočtu zahrnují zákonem poskytované finanční prostředky veřejnosti (např. důchody) a výdaje plynoucí ze smluvních závazků či jiných právních norem (např. příspěvky a odvody do rozpočtu EU). Quasi-mandatorní výdaje zahrnují výdaje k zajištění chodu státu (např. platy zaměstnancům organizačních složek státu). Ostatní výdaje tvoří výdaje vynaložené k ovlivňování hospodářského vývoje, rozvoje společnosti a ekonomiky (Státní rozpočet v kostce, 2018, © 2005-2013).

Výdaje z hlavní činnosti Úřadu práce, tedy poskytování transferů veřejnosti, můžeme zahrnout do mandatorních výdajů státního rozpočtu.

2.3 Podpora z Evropské unie

Dalším významným zdrojem finančních prostředků na realizaci politiky zaměstnanosti je od roku 2014, Evropský sociální fond (ESF). Tento fond je založen za účelem zvyšování životní úrovně, především ke zlepšení možností zaměstnávání na vnitřním trhu. Záměrem je zvyšovat profesní a geografickou mobilitu pracovníků uvnitř Unie, rozšiřovat jejich možnosti zaměstnání, formou dalšího vzdělávání a rekvalifikací pak usnadňovat přizpůsobení změnám v průmyslu a výrobních systémech. Využívání prostředků z ESF je plánováno v rámci sedmiletých operačních programů (dále jen OP). Výši poskytovaných finančních prostředků schvalují členské státy EU, Evropský parlament a Evropská komise.

Projekty financované z ESF mohou být realizovány členskými zeměmi EU prostřednictvím veřejného i soukromého sektoru (Krebs a kol., 2015, s. 339-340).

Evropský sociální fond je jedním z pěti evropských strukturálních a investičních fondů, které jsou zřízené za účelem vytváření pracovních míst a investic do udržitelné a zdravé evropské ekonomiky a životního prostředí. Tyto fondy jsou vedeny Evropskou komisí a členskými státy EU. V rámci ESF jsou vytyčeny operační cíle OP Zaměstnanost, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Praha – pól růstu ČR (Evropská komise, © 2019).

Prostředky získané z EFS jsou poskytovány na základě spolufinancování v maximální výši až 85% výdajů daného projektu, zbylá část musí být zajištěna národním podílem. Národní podíl na projektu spolufinancovaného z ESF může být financován buď pouze ze státního rozpočtu, nebo s finanční účastí podniku soukromého sektoru. Výše podílů je stanovena na základě typu příjemce (Evropská unie, © 2019).

Úřadu práce jsou poskytovány finance z operačního fondu Zaměstnanost.

2.3.1 OP zaměstnanost 2014 - 2020

V případě realizace aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti využívá Úřad práce finanční prostředky z operačního programu Zaměstnanost sestaveného pro roky 2014 - 2020. Řídícím orgánem tohoto operačního programu je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (Evropská unie, © 2019).

Tento program má vytyčené 3 tematické cíle:

- 1) podporu udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil,
- 2) podporu sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci,
- 3) posílení institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a účinné veřejné správy (Trličková, © 2019, s. 24)

Operační program Zaměstnanost je rozčleněn do 5 prioritních os:

- Prioritní osa 1 – Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly, je zaměřena na tematický cíl udržitelné zaměstnanosti, především prostřednictvím realizace aktivní politiky zaměstnanosti.
- Prioritní osa 2 – Sociální začleňování a boj s chudobou, je zaměřená na zvýšení možností uplatnění na trhu práce především osob ohrožených sociálním vyloučením, jde o podporu rozvojových strategií a řešení problém v oblasti lokální zaměstnanosti.
- Prioritní osa 3 – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce, je soustředěna na sociální inovace a mezinárodní spolupráci v oblasti přístupu k zaměstnání pro osoby bez pracovních návyků a na zvyšování efektivity veřejné správy.
- Prioritní osa 4 – Efektivní veřejná správa, určena k řešení nízké efektivity veřejné správy, nadbytečné administrativy, neefektivního řízení a ke zvýšení odbornosti pracovníků veřejné správy.
- Prioritní osa 5 – Technická pomoc, se zaměřuje především na financování podpory řízení, kontroly, monitorování a hodnocení tohoto operačního programu (Trličková, 2019, s. 25-26).

2.4 Úřad práce ve vztahu k veřejným financím

Úřad práce je organizační složkou státu v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, které tvoří samostatnou kapitolu státního rozpočtu. O výši příjmů a výdajů rozpočtu Úřadu práce rozhoduje jeho nadřazený orgán, tedy MPSV. Úřad práce čerpá finanční prostředky na základě zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

Plánované příjmy a výdaje Úřadu práce ČR jsou rozpočtovány Ministerstvem práce a sociálních věcí a jsou součástí kapitoly č. 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí státního rozpočtu ČR. Úřad práce získává prostředky na základě zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

Finanční prostředky k zajištění hlavní činnosti a k provozním výdajům úřadu práce získává ze státního rozpočtu a z Evropského sociálního fondu. Za účelem pořízení či technického zhodnocení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku využívá úřad práce také programového financování.

Jak uvádí Ministerstvo financí na svých internetových stránkách „*programové financování zajišťuje dohled nad investičními opatřeními financovanými ze státního rozpočtu.*“ Programové financování je prováděno prostřednictvím Rozpočtového informačního systému programového financování (RISPF), díky kterému lze administrovat jak investiční opatření tak i některé neinvestiční prostředky. Čerpání prostředků do výše 5 miliard Kč schvaluje Ministerstvo financí, vyšší čerpání prostředků již schvaluje Vláda ČR (Ministerstvo financí České republiky, © 2005-2013).

Součástí RISPF je evidenční dotační systém (dále jen EDS) a správa majetku ve vlastnictví státu (dále jen SMVS). Tyto systémy jsou využívány ve všech kapitolách státního rozpočtu a jejich podřízených organizačních složkách státu a jsou propojeny se systémem Státní pokladny a dalšími systémy soužícími ke sledování pohybu státních financí. EDS spravuje a eviduje informace o poskytování návratných finančních výpomocí a dotací ze státního rozpočtu za účelem pořízení a technického zhodnocení dlouhodobého majetku. SMVS spravuje oblast poskytování prostředků ze státního rozpočtu na pořízení nebo technické zhodnocení dlouhodobého majetku státu (Základní informace o systémech, © 2005-2013).

Prostředky z EFS především operačního programu Zaměstnanost úřad práce získává realizací Národních individuálních projektů (NIP), Regionálních individuálních projektů (RIP) a Systémových individuálních projektů. Národní regionální projekty jsou zaměřeny na nástroje APZ (veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, rekvalifikace a poradenskou činnost). Jsou zaměřené na provádění či doplnění národních politik a programů. Přerozdělování prostředků z NIP mezi úřady práce jsou přidělovány na základě Metodiky finančních toků. Regionální individuální projekty jsou orientovány na zvýšení zaměstnanosti a uplatnitelnosti nezaměstnaných osob či osob ohrožených na trhu práce formou cíleného využití nástrojů APZ. RIP jsou zaměřeny na určitou lokalitu. Systémové individuální projekty jsou zaměřeny na rozvoj národních politik a programů (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018; MPSV, 2009, s. 16).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ÚŘAD PRÁCE KRAJSKÁ POBOČKA V OLOMOUCI

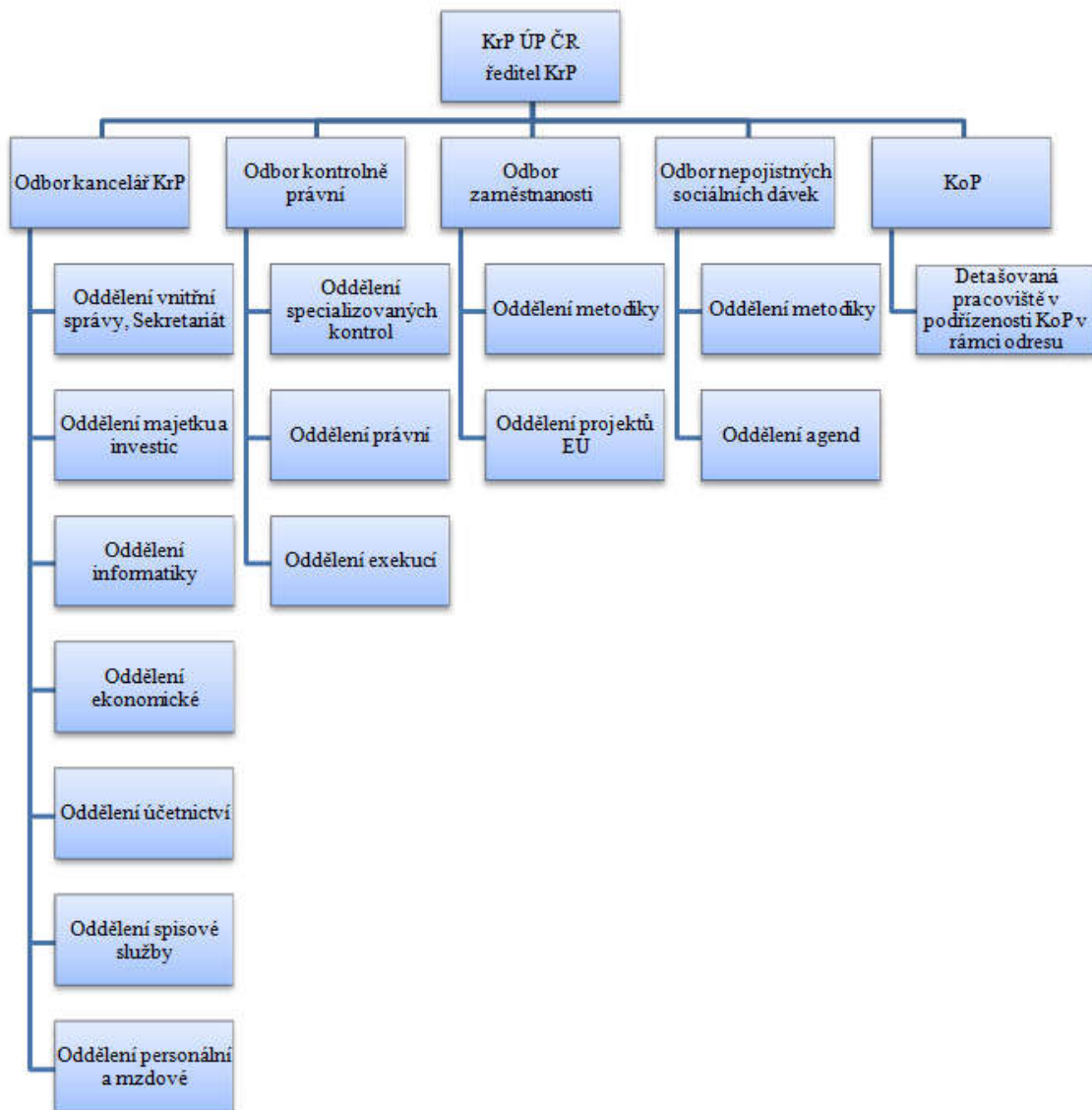
V teoretické části byl představen Úřad práce ČR, jeho hlavní činnost, především dávkový systém, byla zde přiblížena problematika fiskální a rozpočtové politiky státu a formy získávání finančních prostředků Úřadu práce ČR. Výplata zákonem stanovených dávek představuje nejvýznamnější část výdajové struktury rozpočtu úřadu práce.

Úřad práce krajská pobočka v Olomouci je jednou ze 14ti krajských poboček Úřadu práce ČR. Hlavní funkce krajských poboček úřadu práce jsou přiblíženy v první kapitole této práce. V rámci začlenění do celku jde o organizační útvar Úřadu práce ČR. Mapa působnosti krajské pobočky v Olomouci je znázorněna na obrázku níže.

Obr. 1 Olomoucký kraj (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV, © 2002-2018)

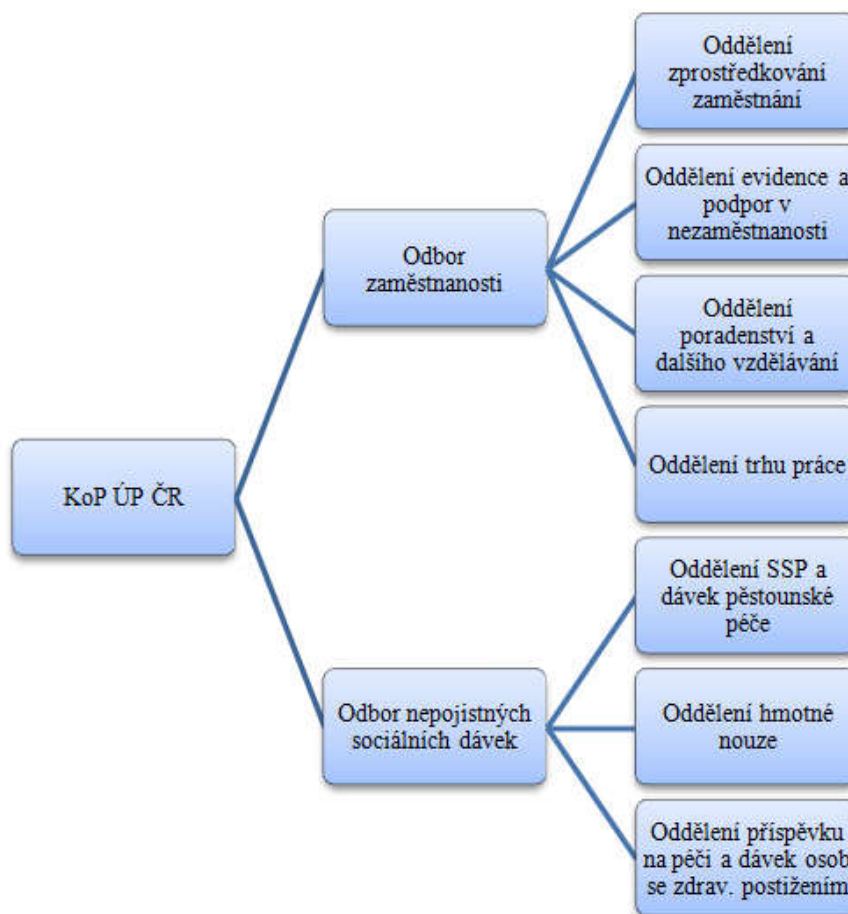
Z obrázku je patrné, že působnost krajské pobočky v Olomouci je totožná s územím územního samosprávného celku Olomouckého kraje. Svou činností krajská pobočka v Olomouci koordinuje kontaktní pracoviště v rozmezí všech pěti okresů tohoto kraje. Na území Olomouckého kraje se nachází celkem 16 kontaktních pracovišť, včetně kontaktního pracoviště v Olomouci. Strukturu krajské pobočky a kontaktních pracovišť v Olomouci graficky znázorňuje obrázek č. 2 Struktura krajské pobočky ÚP níže. Tyto modely členění krajských poboček a kontaktních pracovišť je možné nalézt na webových stránkách ÚP ČR.

Obr. 2 Struktura krajské pobočky ÚP (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV, © 2002-2018)

Struktura krajské pobočky v Olomouci je rozčleněná celkem do 4 odborů, z nichž jedním z nich je kancelář krajské pobočky, ta zabezpečuje provozní chod krajské pobočky úřadu práce, patří sem účetní oddělení, oddělení ekonomiky a investic, personální a mzdové oddělení, apod. Jako další je zvlášť členěn odbor kontrolně právní, jehož součástí je exekuční a právní oddělení. Zbylé odbory jsou členěny podle hlavní činnosti úřadu práce na odbor zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek, jejichž součástí je vždy oddělení metodiky, které provádí mimo sestavení metodických postupů i kontrolní činnost jejich dodržování. Hlavním orgánem krajské pobočky je její ředitel. Kontaktní pracoviště jsou ve struktuře krajské pobočky členěny samostatně jako její další organizační útvary.

Členění krajské pobočky není vázáno přímo na její sídlo. V praxi je běžné, že hlavní oddělení krajské pobočky se nachází v jejím sídle, další oddělení nezbytná pro zajištění plynulého chodu jsou zpravidla zřízena i na kontaktních pracovištích každého okresního města, jde především o oddělení ICT, právní či ekonomické oddělení a oddělení projektů EU. Hlavní model kontaktního pracoviště znázorňuje grafické schéma níže.

Obr. 3 *Struktura kontaktního pracoviště ÚP (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV, © 2002-2018)*

Není také pravidlem, že se na každém kontaktním pracovišti nachází všechny odbory dle schématu. V praxi je běžný také model, kdy v souvislosti s technickými parametry budov kontaktních pracovišť jsou daná oddělení rozmístěna do několika různých nemovitostí v daném městě. Může se tak tedy stát, že odbor zaměstnanosti se nachází v jiné budově, než např. oddělení hmotné nouze a přesto se jedná o jedno a to samé kontaktní pracoviště. Tato členění bývají častá pouze u větších kontaktních pracovišť, kde není dispozičně možné zabezpečit plynulý chod všech oddělení. Velikost kontaktního pracoviště je vázána

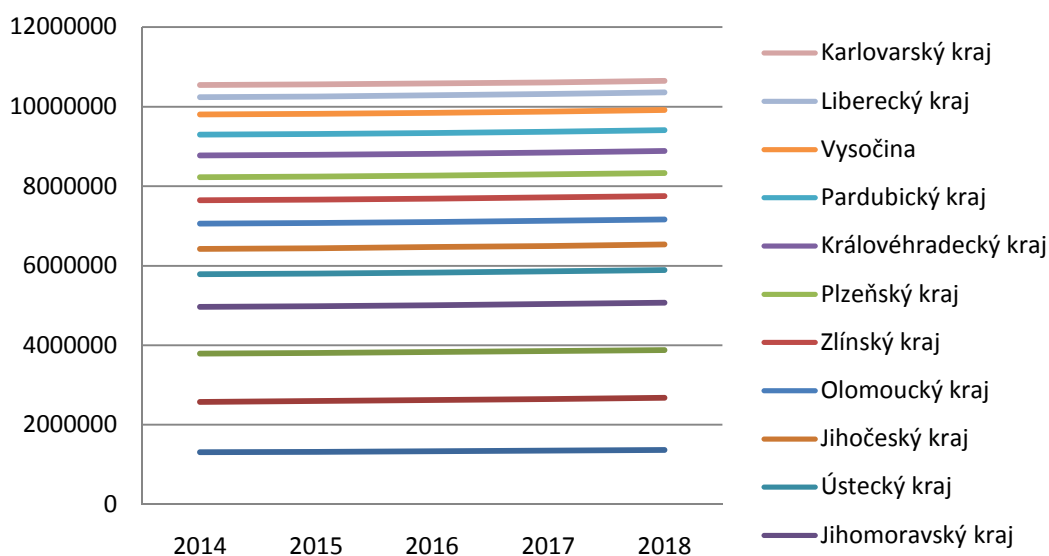
na lokalitu, ve které je dané kontaktní pracoviště zřízeno. Oddělení trhu práce a oddělení poradenství a dalšího vzdělávání se zpravidla také nachází pouze na kontaktních pracovištích sídlících v okresním městě.

Příklad uvádí možné rozdělení členění Úřadu práce, krajské pobočka v Olomouci (dále jen KrP v Olomouci). Kontaktní pracoviště Kojetín (dále jen KoP Kojetín) se nachází v okrese Přerov, na tomto pracovišti se nachází oddělení zaměstnanosti, evidence a podpora v nezaměstnanosti, oddělení hmotné nouze, oddělení příspěvku na péči a dávek osobám se zdravotním postižením, také oddělení státní sociální podpory a dávek pěstounské péče. S těmito odděleními je plynule zabezpečeno poskytování služeb v dané lokalitě. Jejím nadřazeným kontaktním pracovištěm je kontaktní pracoviště Přerov, kde jsou situována oddělení trhu práce, oddělení poradenství a dalšího vzdělávání, které zabezpečují dané služby i pro uchazeče o zaměstnání z KoP Kojetín, situována jsou zde i určitá oddělení KrP v Olomouci, především tedy ICT, ekonomické a právní oddělení a oddělení projektů EU. Obě kontaktní pracoviště jsou současně organizační složkou KrP v Olomouci, která vydává metodické pokyny, vnitřní směrnice a zajišťuje výplatu příslušných dávek.

3.1 Velikost úřadu práce, krajské pobočky v Olomouci

Velikost krajské pobočky úřadu práce nelze hodnotit podle rozlohy její působnosti. Jelikož se jedná o službu poskytovanou obyvatelstvu, její velikost budeme posuzovat dle počtu obyvatel v kraji. Zatím co služby odboru zaměstnanosti jsou cílené pro vrstvu obyvatelstva v produktivním věku, tzn. občany ve věku 15-64 let, odbor nepojistných sociálních dávek není v tomto ohledu omezován. Nepojistné sociální dávky jsou určeny pro všechny osoby, které splní zákonem stanovenou podmínku pro přiznání dané dávky.

Vývoj počtu obyvatel v krajích

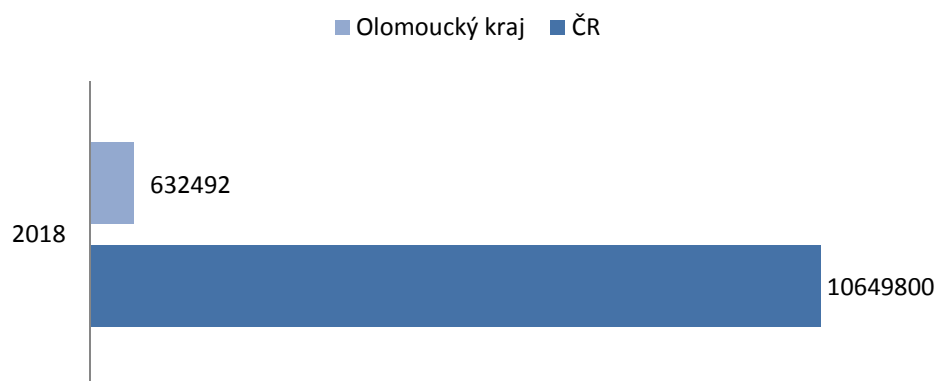

Obr. 4 Vývoj počtu obyvatel v krajích (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)

Z pohledu počtu obyvatel můžeme v porovnání s dalšími kraji označit Olomoucký kraj jako středně velký. V roce 2018 dosáhl počet obyvatel v Olomouckém kraji k datu 31. 12. 2018 celkem 632 492 osob. Obyvatelé Olomouckého kraje tak tvořili přibližně 6% národní populace čítajících 10 649 800 obyvatel.

Na obrázku č. 5 Počet obyvatel je zaznamenán stav obyvatelstva v Olomouckém kraji k datu 31. 12. 2018 v porovnání s počtem obyvatel celé České republiky.

Počet obyvatel

Obr. 5 Počet obyvatel (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)

Graf udává, procento populace v Olomouckém kraji v roce 2018 s podílem 5,9 % na celkovém počtu obyvatel ČR.

3.2 Podíl nezaměstnaných osob a volných pracovních míst

Vzhledem k tomu, že činnosti Úřadu práce ČR jsou směřovány k obyvatelstvu, je v kapitole výše hodnocena krajská pobočka v Olomouci v závislosti na počtu celkových obyvatel v její působnosti.

Největší pozornost se v dnešní době soustředí na odbor zaměstnanosti, tedy na aplikaci aktivní politiky zaměstnanosti. Vzhledem k tomu, že činnost odboru zaměstnanosti je velice specifická pro účely hodnocení výdajů právě na provádění aktivní politiky zaměstnanosti budeme vycházet z počtu nezaměstnaných osob v jednotlivých letech.

Tabulka níže zobrazuje počty uchazečů o zaměstnání (dále jen UoZ) vedených na krajské pobočce v Olomouci v letech vždy k 31. prosinci daného roku. Vzhledem k tomu, že v zimním období dochází k ukončení zaměstnání sezónních prací, bývají zpravidla ke konci/počátku roku vždy nejvyšší počty uchazečů o zaměstnání vedených na úřadu práce. Vývoj a stav počtu uchazečů o zaměstnání zobrazuje tabulka č. 5 Struktura UoZ na Krp v Olomouci.

	2014	2015	2016	2017	2018
uchazeči o zaměstnání (UoZ)	38 990	31 058	26 495	19 519	14 801
dosažitelní UoZ	37 494	29 478	24 721	17 878	13 729
UoZ s nárokem na Pvn	8 108	7 650	7 337	6 051	5 546
UoZ zdravotně postižení	3 857	3 829	3 655	3 243	2 466
podíl nezaměstnaných osob %	8,82%	7,01%	5,94%	4,35%	3,37%
volné pracovní místo (VPM)	2 814	5 912	6 282	8 696	10 896
počet UoZ na 1 VPM	13,9	5,3	4,2	2,2	1,4
počet dosažitelných UoZ na 1 VPM	13,3	5	3,9	2,1	1,3

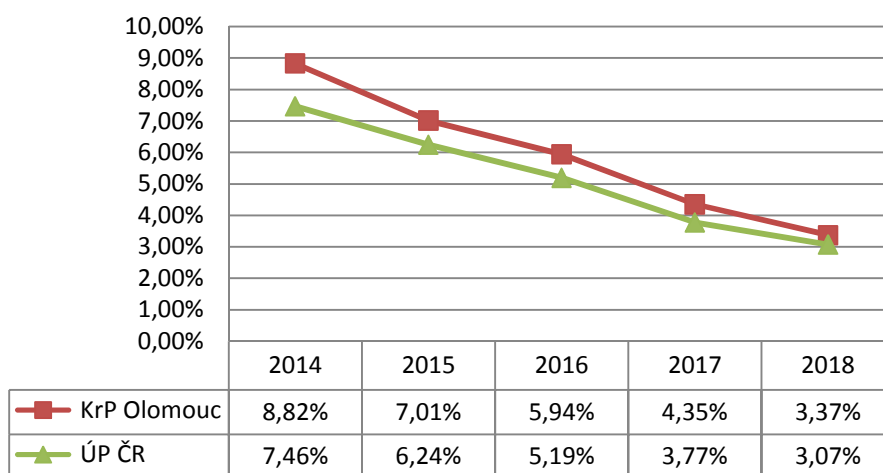
*Tab. 5 Struktura UoZ na KrP v Olomouci (vlastní zpracování,
zdroj: ČSÚ, © 2019)*

Z tabulky výše lze zjistit, že se krajské pobočce v Olomouci daří vykazovat snižování nezaměstnanosti v průměru okolo 20% ročně. Podíl nezaměstnaných osob se tak na konci sledovaného období snížil z téměř 9% (r. 2014) o více než polovinu, tzn. na méně než 3,5%. Naopak v průběhu let narůstá počet neobsazených volných pracovních míst na trhu práce. Tento jev je důsledkem ekonomického cyklu ČR, kdy v posledních letech ekonomika roste a rozvíjí se. Tomuto tempu však nestačí struktura obyvatelstva Olomouckého kraje. Procento zdravotně postižených uchazečů o zaměstnání se vlivem nízkého počtu zdravých uchazečů o zaměstnání zvyšuje. V roce 2018 činil podíl zdravotně

postižených uchazečů o zaměstnání více než 16,5%. I když se z údajů výše zdá, že je více než jeden dosažitelný uchazeč o zaměstnání na jedno volné pracovní místo, a neměl by tak být problém držet krok s ekonomickým tempem, ve skutečnosti je situace mnohem složitější. Stále větší procento dosažitelných uchazečů o zaměstnání svou kvalifikací, praxí či zdravotním stavem nesplňuje představy zaměstnavatelů.

Grafické znázornění níže ukazuje křivku podílu nezaměstnaných osob jak v ČR, tak i v územní působnosti krajské pobočky v Olomouci, tedy v Olomouckém kraji ve sledovaném období.

Podíl nezaměstnaných osob

Obr. 6 Podíl nezaměstnaných osob (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)

Z grafu č. 6 Podíl nezaměstnaných osob výše lze vyčíst, že míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji je ve sledovaném období přibližně o 1% vyšší, než celorepubliková míra nezaměstnanosti. V roce 2018 se podařilo krajské pobočce v Olomouci vykázat míru nezaměstnanosti nejbližší k celorepublikovým hodnotám. Ve sledovaném období se snižuje průměrný podíl nezaměstnaných osob okolo 20% ročně. Největší pokles nezaměstnaných osob nastal v roce 2015, kdy počet uchazečů o zaměstnání klesl o necelých 8 000 osob.

Oblast působnosti krajské pobočky v Olomouci se vyznačuje v republikovém srovnání jako území s vyšším počtem dlouhodobě vedených uchazečů o zaměstnání. Tento stav ovlivňuje jak struktura obyvatelstva dané oblasti, tak i možné příležitosti na trhu práce dané lokality.

4 STRUKTURA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ ÚŘADU PRÁCE

V teoretické části této bakalářské práce je rozebrána jak výdajová, tak i příjmová strana rozpočtu úřadu práce. Na výdajové straně rozpočtu úřadu práce se nejvíce podílejí výdaje na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti. Příjmovou stranu rozpočtu Úřadu práce ČR tvoří prostředky ze státního rozpočtu a prostředky z Evropského sociálního fondu (EFS), především z Operačního programu Zaměstnanost (OP zaměstnanost), který je sestaven a schválen na období 2014-2020.

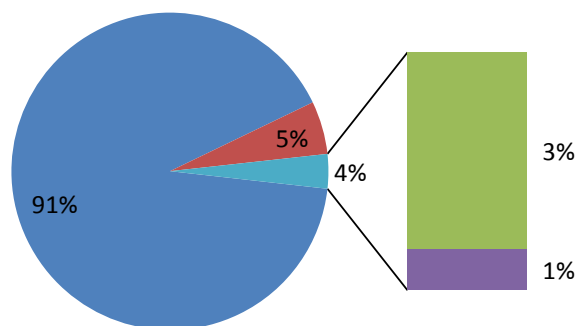
4.1 Příjmy a výdaje státního rozpočtu

Pro snadnější začlenění rozpočtu ÚP ČR, krajské pobočky v Olomouci do veřejných financí budou v tomto bodě okrajově představeny základní složky příjmů a výdajů státního rozpočtu.

Příjmovou stranu státního rozpočtu za rok 2018 znázorňuje obrázek č. 7 Příjmy státního rozpočtu za rok 2018.

Příjmy státního rozpočtu za rok 2018

■ daňové příjmy ■ přijaté transfery ■ nedaňové příjmy ■ kapitálové příjmy

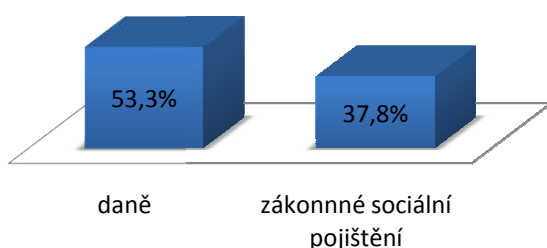

Obr. 7 Příjmy státního rozpočtu za rok 2018 (vlastní zpracování, zdroj: Státní rozpočet v kostce, 2018, © 2005-2013)

Při pohledu na strukturu příjmů státního rozpočtu je zřejmé, že více než 90% příjmu státního rozpočtu tvoří daňové příjmy. Zbylou část tvoří přijaté transfery, nedaňové a kapitálové příjmy, které tvoří pouze 9% z příjmů státního rozpočtu.

Daňové příjmy lze rozdělit na příjmy ze zákonného sociálního pojištění a daně. Rozdělení daňových příjmů graficky znázorňuje obrázek č. 8 Rozdělení daňových příjmů níže.

Rozdělení daňových příjmů státního rozpočtu

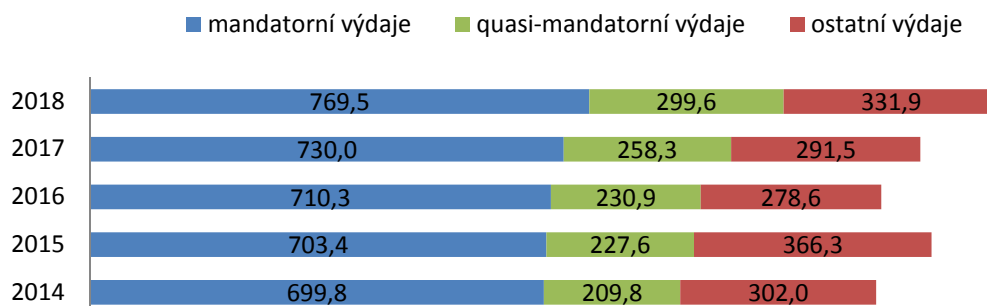

Obr. 8 Rozdělení daňových příjmů státního rozpočtu (vlastní zpracování, zdroj: Státní rozpočet v kostce, 2018, © 2005-2013)

Z grafů č. 7 a č. 8 je zřejmé, že více než třetinový podíl na příjmu státního rozpočtu představují příjmy ze zákonného sociálního pojištění. Toto pojištění se skládá z příspěvku na důchodové pojištění, na nemocenské pojištění a z příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Zbylou část příjmů státního rozpočtu tvoří nedaňové příjmy, jako např. výnosy spojené s majetkem státu či prostředky získané z rozpočtu EU.

Jak je uvedeno v kapitole 2.2 Státní rozpočet ČR, můžeme výdaje státního rozpočtu ČR rozdělit na výdaje mandatorní, quasi-mandatorní výdaje a ostatní výdaje. Výdaje státního rozpočtu ČR tvoří převážně mandatorní výdaje. Ty jsou tvořeny také výdaji na politiku zaměstnanosti a sociální politiku. Podíl mandatorních výdajů znázorňuje obrázek č. 8.

Podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu v roce 2018 (v mld. Kč)

Obr. 9 Podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu v roce 2018 (vlastní zpracování, zdroj: Státní rozpočet v kostce, 2019, © 2005-2013)

Obrázek výše znázorňuje podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu. Při pohledu na grafické znázornění podílu mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu, můžeme konstatovat, že mají rostoucí tendenci. To je způsobeno také zvyšováním životní úrovně (minimální mzdy, důchodů, apod.) v ČR. Zvyšování minimální mzdy ovlivňuje především výši poskytovaných sociálních dávek obyvatelstvu, rostou tak např. výše podpory v nezaměstnanosti i výdaje na veřejně prospěšné práce či společensky účelná pracovní místa. Zvyšování minimální mzdy se neodráží pouze na výdajové straně státního rozpočtu, díky zákonem stanoveným procentním odvodům ze mzdy se zvyšuje i příjem do státního rozpočtu. I přesto, že mají mandatorní výdaje rostoucí charakter, udržují se mezi 50-60% celkových výdajů státního rozpočtu. Do mandatorních výdajů nepatří pouze dávky poskytované úřadem práce, ale veškeré zákonem stanovené vládní výdaje, např. platby státu do zdravotního pojištění, dávky důchodového pojištění či odvody a příspěvky do rozpočtu EU, apod. Quasi-mandatorní výdaje zahrnují především platy státním zaměstnancům, výdaje na zabezpečení fungování státních orgánů a jejich dalších organizací.

4.2 OP zaměstnanost 2014 – 2020

V teoretické části v kapitole 2 je zmíněno, že prostředky získané z ESF jsou založeny na principu spolufinancování. Míra spolufinancování je odvozena od typu příjemce těchto prostředků. Míru spolufinancování na projektu udává Obecná část pravidel pro žadatele a příjemce v rámci operačního programu Zaměstnanost účinná ode dne 1. 11. 2018, ta udává pro organizační složky státu míru spolufinancování 0%, část národního podílu nutného k čerpání prostředků ESF OP Zaměstnanost je hrazena ze státního rozpočtu v plné výši (Trličková, 2018, s. 71).

4.3 Příjmy a výdaje ÚP ČR

Úřad práce ČR získává své finanční prostředky ze státního rozpočtu ČR. Ty můžeme rozdělit na daňové příjmy, nedaňové příjmy a příjmy z EU. Podpora z Evropské unie je soustředěna přímo do státního rozpočtu ČR a poté je dále alokována dalším státním institucím dle účelu čerpání těchto prostředků.

Proces alokace prostředků na krajskou pobočku ÚP ze státního rozpočtu se na všech úrovních přerozdělování řídí dle zákona č. 218/2000 Sb. Posloupnost rozpočtovaných prostředků zobrazuje obrázek č. 10 níže.

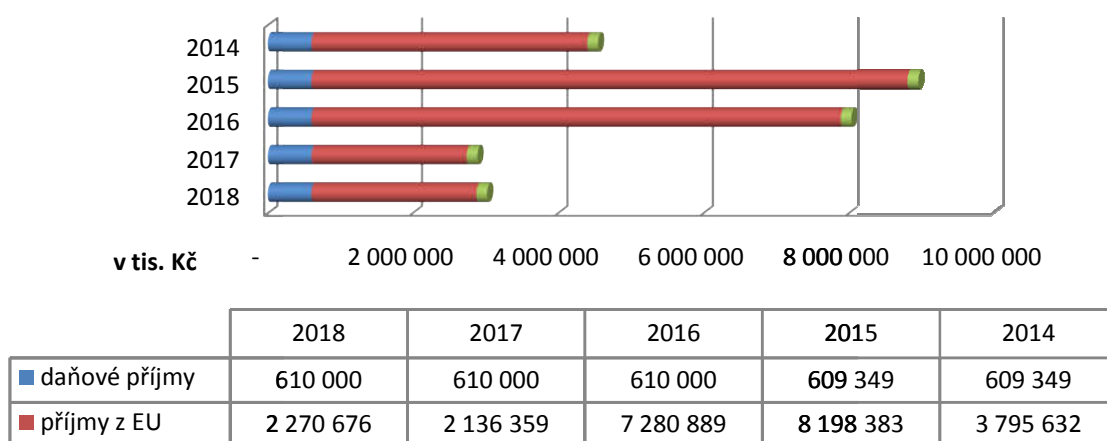
Obr. 10 Alokační finančních prostředků na krajskou pobočku ÚP (vlastní zpracování)

Proces schvalování státního rozpočtu je uveden v kapitole 2. 2. Státní rozpočet ČR. Obecně lze říci, že Ministerstvo financí sestaví státní rozpočet ČR, výše příslušných částek sdělí Ministerstvu práce a sociálních věcí. To na základě rozpočtovaných prostředků sestaví

vlastní rozpočet přerozdělením těchto prostředků do příslušných kapitol. Jelikož je Úřad práce ČR organizační složka státu podřízená právě Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR je rozpočet ÚP ČR součástí rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. V rámci úřadu práce jsou poté dále Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR tyto prostředky rozpočtovány na příslušné krajské pobočky ÚP.

Strukturu příjmů úřadu práce zobrazuje grafická ukázka na obrázku č. 11 Rozpočtované příjmy ÚP ČR níže. Grafické znázornění bylo vytvořeno na základě údajů zveřejněných na webových stránkách ÚP ČR ze souborů „Závazné ukazatele státního rozpočtu“ za období 2014-2018.

Rozpočtované příjmy ÚP ČR

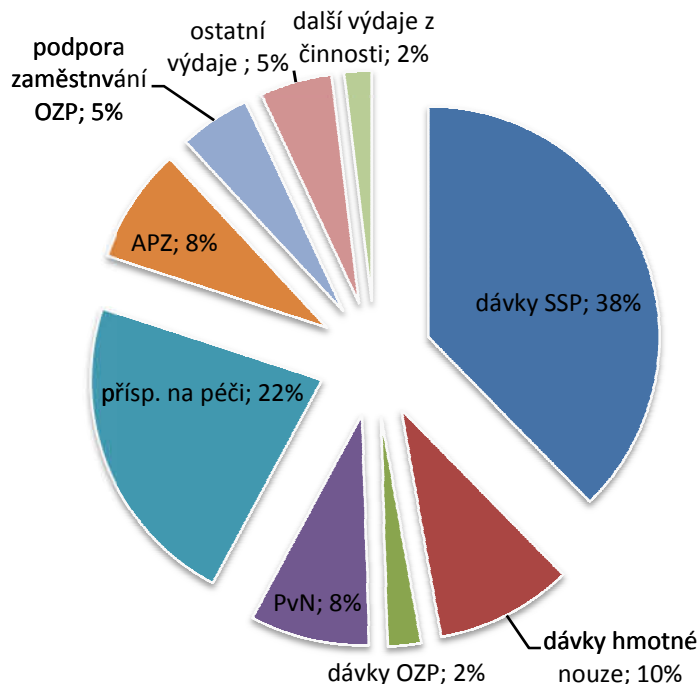
Obr. 11 Rozpočtované příjmy ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Integrovaný portál MPSV)

Příjmová strana rozpočtu úřadu práce je tvořena především příjmy z Evropského sociálního fondu (ESF), které jsou alokovány ze státního rozpočtu ČR. Jedná se především o Operační program Zaměstnanost, jehož způsob financování je popsán v podkapitole č. 2. 3. 1. OP Zaměstnanost. Prostředky získané z ESF tvoří více než tři čtvrtiny celkových příjmů úřadu práce. Další složkou příjmové strany rozpočtu úřadu práce jsou daňové příjmy, které tvoří průměrně 14% celkových příjmů tohoto úřadu. Daňové příjmy jsou složeny především z odvodů nahrazujících zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností, ze správních poplatků a z příslušenství (např. příslušenství z pojistného na důchodové spoření). Vyznačené nedaňové příjmy zahrnují také přijaté transfery

a kapitálové příjmy úřadu práce, tento podíl na příjmové straně rozpočtu úřadu práce v průměru nedosahuje ani 5%.

Výdajová strana úřadu práce je více členitá. Její složení znázorňuje obrázek č. 12 Struktura výdajů ÚP ČR.

Struktura rozpočtovaných výdajů ÚP ČR

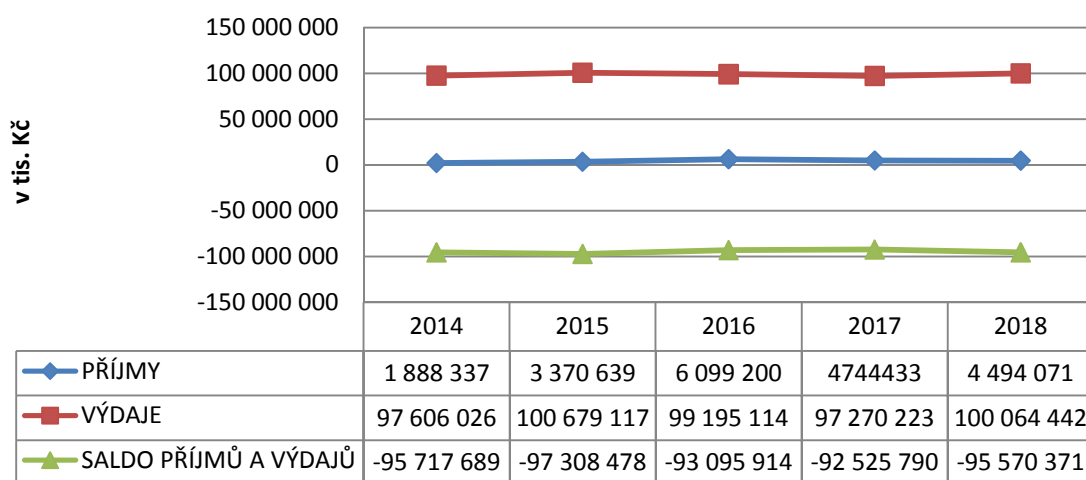

Obr. 12 Struktura výdajů ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Integrovaný portál MPSV)

Z obrázku lze vyčíst, že provozní výdaje (ostatní výdaje) úřadu práce tvoří pouze 5% jeho celkových výdajů. Zbýlých 95% výdajů představují výdaje na politiku zaměstnanosti a sociální politiku státu, tzv. mandatorní výdaje. Největší podíl ve výši 38% celkových výdajů zaujímají dávky státní sociální podpory (SSP) a pěstounské péče s průměrnou rozpočtovanou roční výší přes 39,6 miliardy Kč za sledované období. Dávky osobám se zdravotním postižením a příspěvek na péči osobám se zdravotním postižením tvoří v průměru necelou jednu čtvrtinu rozpočtovaných výdajů úřadu práce. Dávky poskytované oddělením hmotné nouze se průměrně na rozpočtovaných výdajích úřadu práce podílí asi 10%. Činnost odboru zaměstnanosti tvoří výdajovou strukturu úřadu práce ve výši 16 %, z čehož polovinu představují výdaje na výplatu podpor v nezaměstnanosti (PvN) a druhou polovinu výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ).

Výdaje rozpočtu ÚP několikanásobně převyšují příjmy rozpočtu ÚP. Tuto skutečnost znázorňuje obrázek č. 13 Příjmy, výdaje a salda rozpočtů Úřadu práce ČR níže. Hodnoty v grafickém znázornění jsou vypočítány na základě údajů obsažených v přehledech „Závazné ukazatele státního rozpočtu“ za období 2014-2018, které jsou zveřejněny na webových stránkách ÚP.

Příjmy a výdaje a salda rozpočtů Úřadu práce ČR

Obr. 13 Příjmy, výdaje a salda rozpočtů ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Integrovaný portál MPSV)

Znázorněná situace, kdy v průběhu zkoumaného období nedosahuje výše příjmů celkovým výdajům, zobrazuje hlavní znak neziskového sektoru. Vzniklé saldo je kryto z prostředků státního rozpočtu ČR.

Příjmovou stranu rozpočtu úřadu práce tvoří 3 hlavní složky, z nichž nejvýznamnější jsou prostředky z fondů EU. Strana výdajů je složena především z výdajů na realizaci politiky zaměstnanosti, z čehož největší část tvoří vyplácené sociální dávky (pasivní politika zaměstnanosti a sociální politika státu).

V této kapitole byly obecně rozebrány příjmy a výdaje státního rozpočtu a rozpočtu ÚP ČR. Dále zde byl okrajově představen operační plán zaměstnanost, ze kterého získává úřad práce prostřednictvím státního rozpočtu finanční prostředky ke své činnosti. Informace obsažené v této kapitole slouží pro přesnější zhodnocení analýzy hospodaření ÚP ČR, krajské pobočky v Olomouci a její začlenění do veřejných výdajů.

5 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ÚP, KRAJSKÉ POBOČKY V OLOMOUCI

Na začátku praktické části této práce je pro potřeby analýzy nastíněna velikost Úřadu práce, krajské pobočky v Olomouci v závislosti na počtu obyvatel v její působnosti. Na základě tohoto rozboru, můžeme označit krajskou pobočku v Olomouci jako středně velký organizační útvar Úřadu práce ČR.

Pro srovnání příjmů a výdajů Úřadu práce, krajské pobočky v Olomouci s příjmy a výdaji Úřadu práce ČR jako celku, budeme přihlížet právě k těmto 6 % celkové populace v ČR. Rozmanitost služeb poskytovaných úřadem práce je velice široká, z tohoto důvodu nelze přesně stanovit, jaké procento obyvatel těchto služeb využívá. Statistické údaje o počtu osob, které využívají služeb úřadu práce, se nejvíce sledují za odbor zaměstnanosti za účelem hodnocení naplňování cílů aktivní politiky zaměstnanosti. Údaje o počtu a výši poskytnutí rodičovských příspěvků či dávek hmotné nouze se podrobněji sledují teprve krátce. Z tohoto důvodu bude pro analýzu hospodaření KrP v Olomouci brán zřetel právě na počet všech obyvatel v působnosti KrP v Olomouci, tedy celého Olomouckého kraje.

5.1 Analýza příjmů a výdajů krajské pobočky v Olomouci ve srovnání s Úřadem práce ČR

Informace obsažené v analýze níže jsou zjištěny na základě zveřejněných údajů Ministerstva financí ČR především monitoru státní pokladny, dále ze „Závazných ukazatelů státního rozpočtu“ ÚP ČR a z interních dokumentů KrP v Olomouci, především z rozpočtů KrP v Olomouci za období 2014 – 2018. Veškeré položky jsou uváděny ve skutečných hodnotách a jsou matematicky zaokrouhleny na celé tisíce Kč. V příslušných tabulkách a grafech jsou využívány zkratky:

- APZ – aktivní politika zaměstnanosti,
- dávky OZP – dávky osobám se zdravotním postižením,
- ESF – Evropský sociální fond,
- KrP v Olomouci – krajská pobočka v Olomouci,
- OP Zaměstnanost – operační program Zaměstnanost,
- PvN – podpora v nezaměstnanosti,
- SSP – státní sociální podpora (včetně dávek péčovské péče),
- ÚP ČR – Úřad práce České republiky.

Z rozpočtů krajské pobočky v Olomouci jsou zjištěny údaje uvedené v tabulce č. 6 Příjmy a výdaje KrP v Olomouci.

v tis. Kč	2014	2015	2016	2017	2018
PŘÍJMY	47 649	50 353	62 605	51 344	50 551
daňové příjmy	25 100	24 481	21 471	22 400	25 023
nedaňové příjmy	21 093	24 563	38 632	27 481	25 359
kapitálové příjmy	0	66	0	0	0
přijaté transfery	1 456	1 425	2 502	1 463	169
VÝDAJE	6 775 976	7 080 579	6 776 588	6 461 135	6 550 885
běžné výdaje	6 679 020	7 022 218	6 770 397	6 460 819	6 549 170
kapitálové výdaje	96 956	58 362	6 191	316	1 715
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-6 728 327	-7 030 226	-6 713 982	-6 409 791	-6 500 334

Tab. 6 Příjmy a výdaje KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Z tabulky č. 7 Příjmy a výdaje KrP v Olomouci byla provedena horizontální a vertikální analýza příjmů a výdajů krajské pobočky v Olomouci, která je znázorněna v tabulce č. 8.

	2014	2015	2016	2017	2018	15/14	16/15	17/16	18/17
PŘÍJMY	100%	100%	100%	100%	100%	6%	24%	-18%	-2%
daňové příjmy	53%	49%	34%	44%	50%	-2%	-12%	4%	12%
nedaňové příjmy	44%	49%	62%	54%	50%	16%	57%	-29%	-8%
kapitálové příjmy	0%	0%	0%	0%	0%	x	-100%	x	x
přijaté transfery	3%	3%	4%	3%	0%	-2%	76%	-42%	-88%
VÝDAJE	100%	100%	100%	100%	100%	4%	-4%	-5%	1%
běžné výdaje	99%	99%	100%	100%	100%	5%	-4%	-5%	1%
kapitálové výdaje	1%	1%	0%	0%	0%	-40%	-89%	-95%	443%
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-99%	-99%	-99%	-99%	-99%	4%	-4%	-5%	1%

Tab. 7 Horizontální a vertikální analýza příjmů a výdajů KrP v Olomouci (vlastní zpracování)

Z výše uvedených údajů lze hodnotit příjmovou stranu rozpočtu KrP v Olomouci jako poměrně vyrovnanou s lehce klesajícím trendem. Struktura příjmové strany rozpočtu KrP v Olomouci je obvykle tvořena z jedné poloviny daňovými příjmy a téměř z druhé poloviny příjmy nedaňovými, přijaté transfery se pohybují ve sledovaném období konstantně okolo 3%. Kapitálové příjmy jsou téměř po celé sledované období nulové, vykazovány jsou pouze v roce 2015 ve výši 66 tis. Kč a netvoří ani 1% příjmů rozpočtu KrP v Olomouci. V roce 2016 došlo k propadu daňových příjmů až o 12%, kdežto

nedaňové příjmy KrP v Olomouci vzrostly o více než polovinu a výše přijatých transferů se zvýšila až o více než 75%. Rok 2016 se stal pro krajskou pobočku v Olomouci také rokem s nejvyšším příjmem za sledované období, celkové příjmy činily více než 62 milionů Kč.

Výdaje krajské pobočky v Olomouci mají mírně kolísavý charakter. Struktura výdajů krajské pobočky v Olomouci se ve sledovaném období téměř neliší. Takřka veškeré výdaje tvoří výdaje z běžné činnosti úřadu práce. Nejvyšší běžné výdaje vynaložila krajská pobočka v roce 2015, kdy výdaje tvořily více než 7 miliard Kč. Kapitálové výdaje dosahovaly nejvyšších hodnot v letech 2014 a 2015, kdy tvořily 1% z celkových výdajů KrP v Olomouci.

Zajímavým faktem však je obrovský rozdíl mezi příjmy a výdaji. Příjmy KrP v Olomouci zajišťují v průměru 1% z vynaložených výdajů KrP v Olomouci. Záporné saldo se ve sledovaném období pohybuje okolo 99% celkových výdajů KrP v Olomouci.

Pro lepší zhodnocení hospodaření krajské pobočky v Olomouci je níže provedena horizontální a vertikální analýza Úřadu práce ČR.

Tabulka níže č. 9 Příjmy a výdaje ÚP ČR zobrazuje skutečné celkové příjmy a výdaje rozpočtu Úřadu práce ČR.

v tis. Kč	2014	2015	2016	2017	2018
PŘÍJMY	1 888 337	3 370 639	6 099 200	4 744 433	4 494 071
daňové příjmy	744 026	775 509	699 000	702 428	809 010
nedaňové příjmy	519 512	555 688	408 748	375 727	385 731
kapitálové příjmy	6 354	77	50	935	202
přijaté transfery	618 445	2 039 365	4 991 403	3 665 343	3 299 127
VÝDAJE	97 606 026	100 679 117	99 195 114	97 270 223	100 064 442
běžné výdaje	97 379 621	100 399 298	98 982 554	97 220 229	100 031 178
kapitálové výdaje	226 406	279 820	212 560	49995	33 264
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-95 717 689	-97 308 478	-93 095 914	-92 525 790	-95 570 371

Tab. 8 Příjmy a výdaje ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Monitor, ©2013)

Tabulka č. 9 znázorňuje horizontální a vertikální analýzu příjmů a výdajů ÚP ČR, sloužící pro další porovnání s KrP v Olomouci.

	2014	2015	2016	2017	2018	15/14	16/15	17/16	18/17
PŘÍJMY	100%	100%	100%	100%	100%	78%	81%	-22%	-5%
daňové příjmy	39%	23%	11%	15%	18%	4%	-10%	0%	15%
nedaňové příjmy	28%	16%	7%	8%	9%	7%	-26%	-8%	3%
kapitálové příjmy	0%	0%	0%	0%	0%	-99%	-35%	1770%	-78%
přijaté transfery	33%	61%	82%	77%	73%	230%	145%	-27%	-10%
VÝDAJE	100%	100%	100%	100%	100%	3%	-1%	-2%	3%
běžné výdaje	100%	100%	100%	100%	100%	3%	-1%	-2%	3%
kapitálové výdaje	0%	0%	0%	0%	0%	24%	-24%	-76%	-33%
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-98%	-97%	-94%	-95%	-96%	2%	-4%	-1%	3%

Tab. 9 Horizontální a vertikální analýza příjmů a výdajů ÚP ČR (vlastní zpracování)

Z tabulky výše lze vyčíst, že nejvyšší příjmy Úřadu práce ČR byly v roce 2016, kdy příjmy vyšplhaly téměř na dvojnásobek příjmů předchozího období. V tomto roce tvořily daňové a nedaňové příjmy nejmenší podíl na příjmové straně rozpočtu Úřadu práce ČR ve sledovaném období. Nedaňové příjmy tvořily pouze 7% a daňové pouze 11% celkových příjmů rozpočtu ÚP ČR. Naopak příjmy rozpočtu ÚP ČR v podobě transferů se v tomto roce vyšplhaly až na téměř 5 miliard Kč. Tato situace mohla nastat v důsledku již zaběhnutého operačního programu ESF, OP Zaměstnanost. V roce 2015 se výše přijatých transferů do rozpočtu ÚP ČR zvýšila o více než trojnásobek a následující rok o více než dvojnásobek. Tuto skutečnost zapříčinila realizace projektů ESF, OP Zaměstnanost. Daňové příjmy Úřadu práce mají v průběhu sledovaného období konstantní charakter, nedaňové příjmy se od roku 2017 drží přibližně na stejné úrovni. Kapitálové příjmy se vztahují k příjmům z prodeje dlouhodobého hmotného majetku, jejich výše je na celkových příjmech rozpočtu ČR nepodstatná, netvoří ani 1% celkových příjmů rozpočtu ÚP ČR.

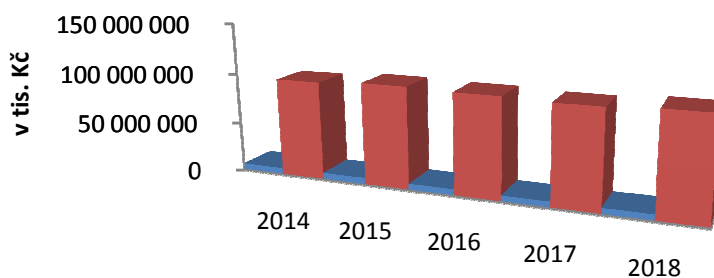
Výdaje Úřadu práce v jednotlivých letech mají téměř konstantní charakter, pohybují se v rozmezí 97 - 100 miliard Kč. Téměř veškeré výdaje ÚP ČR tvoří výdaje na běžnou činnost ÚP ČR. Po vyčíslení salda v jednotlivých letech zjišťujeme, že rozpočtované příjmy úřadu práce nepokryjí ani 10% skutečných výdajů Úřadu práce. Roční saldo příjmů a výdajů ÚP ČR se pohybuje ve sledovaném období okolo 96% celkových výdajů v záporných hodnotách.

5.1.1 Hodnocení výdajů v závislosti na počtu obyvatel

Následné hodnocení je založeno na předpokladu souvislosti celkových výdajů úřadu práce s počtem populace žijící na území působnosti daného úřadu. Tento způsob hodnocení výdajů krajské pobočky v Olomouci neposkytuje z důvodu nerovnoměrného rozložení společenských vrstev obyvatelstva a možnostem uplatnění na trhu práce přesný obraz situace. Z rozboru obyvatel ČR výše bylo zjištěno, že v působnosti krajské pobočky v Olomouci žije přibližně 6% celkové populace ČR.

Na základě výše uvedeného vztahu budou níže porovnány výdaje rozpočtu krajské pobočky v Olomouci s výdaji rozpočtu Úřadu práce ČR. Graf č. 14 Celkové výdaje KrP v Olomouci a ÚP ČR znázorňuje podíl celkových výdajů krajské pobočky v Olomouci a výdajů Úřadu práce ČR.

Celkové výdaje KrP v Olomouci a ÚP ČR

	2014	2015	2016	2017	2018
KrP	6 775 976	7 080 579	6 776 588	6 461 135	6 550 885
ÚP ČR	97 606 026	100 679 117	99 195 114	97 270 223	100 064 442

Obr. 14 Celkové výdaje KrP v Olomouci a ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Monitor, ©2013 a interní dokumenty KrP v Olomouci)

Graf celkových výdajů udává, že výdaje krajské pobočky v Olomouci se každoročně pohybují lehce pod 7% celkových výdajů Úřadu práce ČR. V roce 2015 tvořily výdaje rozpočtu KrP v Olomouci největší podíl na výdajích rozpočtu ÚP ČR a to celkem 7%.

Podíl výdajů krajské pobočky v Olomouci na celkových výdajích rozpočtu ÚP ČR je lehce vyšší, než podíl počtu obyvatel Olomouckého kraje na populaci ČR.

5.2 Analýza vybraných výdajů krajské pobočky v Olomouci

Text výše je věnován především usazení krajské pobočky v Olomouci do celku, tedy Úřadu práce ČR. Z výše zjištěného můžeme konstatovat, že krajská pobočka v Olomouci hospodaří se svými příjmy standardně. Vzhledem k tomu, že úkolem úřadu práce je především poskytování prostředků a pomoci veřejnosti, každoroční vzniklé záporné saldo příjmů a výdajů tak můžeme označit jako hlavní charakteristiku úřadu práce. Výše výdajů krajské pobočky v Olomouci není v souvislosti s její velikostí nijak neobvyklá. Výdaje na činnost krajské pobočky v Olomouci se každoročně pohybují mezi 6 – 7 % celkových výdajů Úřadu práce ČR.

Tato podkapitola bude věnována vybraným výdajům plynoucím z činnosti krajské pobočky v Olomouci a jejich porovnání s Úřadem práce ČR. Údaje uváděné v tabulkách níže zobrazují nejběžnější mandatorní výdaje rozpočtu úřadu práce a největší položku provozních výdajů rozpočtu úřadu práce. Provozní výdaje rozpočtu krajské pobočky v Olomouci budou rozebrány samostatně v podkapitole 5.3.6 Provozní výdaje KrP v Olomouci.

v tis. Kč	2014	2015	2016	2017	2018
CELKEM VÝDAJE	6 775 976	7 080 579	6 776 588	6 461 135	6 550 885
SSP	2 250 910	2 235 744	2 229 020	2 189 166	2 272 427
Hmotná nouze	978 014	887 255	736 620	597 340	412 373
dávky OZP	115 232	116 365	122 782	119 789	167 759
PvN	602 142	512 910	521 181	492 542	458 785
přísp. na péči	1 317 922	1 363 343	1 487 950	1 614 231	1 630 854
APZ	599 255	1 053 423	768 425	417 491	397 344
platy a odměny zaměstnancům	192 047	209 556	216 389	240 432	270 669

*Tab. 10 Vybrané výdaje rozpočtu KrP v Olomouci (vlastní zpracování,
zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)*

Na základě údajů z tabulky č. 10 byla provedena horizontální a vertikální analýza krajské pobočky v Olomouci, která je zobrazena v tabulce č. 11 níže.

	2014	2015	2016	2017	2018	15/14	16/15	17/16	18/17
CELKEM VÝDAJE	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	4,5%	-4,3%	-4,7%	1,4%
SSP	33,2%	31,6%	32,9%	33,9%	34,7%	-0,7%	-0,3%	-1,8%	3,8%
Hmotná nouze	14,4%	12,5%	10,9%	9,2%	6,3%	-9,3%	-17,0%	-18,9%	-31,0%
dávky OZP	1,7%	1,6%	1,8%	1,9%	2,6%	1,0%	5,5%	-2,4%	40,0%
PvN	8,9%	7,2%	7,7%	7,6%	7,0%	-14,8%	1,6%	-5,5%	-6,9%
přísp. na péči	19,4%	19,3%	22,0%	25,0%	24,9%	3,4%	9,1%	8,5%	1,0%
APZ	8,8%	14,9%	11,3%	6,5%	6,1%	75,8%	-27,1%	-45,7%	-4,8%
platy a odměny zaměstnancům	2,8%	3,0%	3,2%	3,7%	4,1%	9,1%	3,3%	11,1%	12,6%

Tab. 11 Horizontální a vertikální analýza vybraných výdajů rozpočtu

KrP v Olomouci (vlastní zpracování)

Z tabulek č. 10 a č. 11 je zřejmé, že největší podíl na celkových výdajích rozpočtu KrP v Olomouci tvoří dávky státní sociální podpory, které měly do roku 2018 klesající tendenci. V roce 2018 se zvýšily výdaje na tyto dávky o necelé 4% a tvořily tak se 34,7% nejvyšší podíl na celkových výdajích rozpočtu KrP v Olomouci ve sledovaném období.

Druhým nejvýznamnějším výdajem rozpočtu KrP v Olomouci můžeme označit příspěvky na péči, které jsou naopak v průběhu let rostoucí, podstatný nárůst zaznamenaly v letech 2016 a 2017, kdy se meziročně výdaje na tento příspěvek zvýšily o téměř 9%. V roce 2018 byl nárůst na výplatu příspěvku na péči již velice mírný.

Výdaje na výplatu dávek hmotné nouze zauímají třetí nejvýznamnější výdajovou položku rozpočtu krajské pobočky v Olomouci. Jejich podíl na celkových výdajích každoročně klesá přibližně o 2%. V roce 2018 činily výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi lehce nad 412 milionů Kč. V porovnání s rokem 2017 se tyto výdaje snížily o více než 30%.

Výdaje na podporu v nezaměstnanosti se v posledních letech udržují okolo 7% podílu na celkových výdajích rozpočtu krajské pobočky v Olomouci, v roce 2017 a 2018 jejich výše klesá v průměru o 6% ročně. Největší snížení těchto výdajů nastalo v roce 2015, kdy výše výdajů rozpočtu KrP v Olomouci klesly o necelých 100 milionů Kč.

Největší výdaje rozpočtu KrP v Olomouci na aktivní politiku zaměstnanosti jsou vykazovány v roce 2015, kdy tvořily podíl na celkových výdajích rozpočtu KrP v Olomouci téměř 15%. V tomto roce se v souvislosti s rostoucí ekonomikou a již

zaběhnutými projekty ESF podařil vykázat podíl nezaměstnaných osob v působnosti krajské pobočky v Olomouci o 20%. V ostatních letech mají výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti klesající charakter.

Výdaje na platy zaměstnancům a na odměny za práci (dále jen platy a odměny) mají rostoucí charakter, v roce 2018 činily výdaje na platy a odměny více než 270 milionů Kč a tvořily zhruba 4% celkových výdajů krajské pobočky v Olomouci. Tyto výdaje se každoročně zvyšují v průměru o 11,5% z důvodu zvyšování platů zaměstnancům.

Níže zobrazená tabulka č. 12 zobrazuje vybrané výdaje ÚP ČR v jednotlivých letech.

v tis. Kč	2014	2015	2016	2017	2018
CELKEM VÝDAJE	97 606 026	100 679 117	99 195 114	97 270 223	100 064 442
SSP	38 069 862	38 252 667	38 426 948	37 884 948	40 141 549
Hmotná nouze	11 352 019	10 592 491	9 346 781	7 499 758	5 426 112
dávky OZP	1 943 612	1 975 866	2 045 074	1 997 097	2 666 354
PvN	9 279 634	8 303 370	8 254 527	7 853 520	7542836
přísp. na péči	20 441 614	21 213 131	23 104 516	25 174 334	26 067 510
APZ	6 386 632	9 668 796	6 860 876	4 703 189	4 336 836
platy a odměny zaměstnancům	2 963 592	3 160 586	3243874	3 603 484	3 999 958

Tab. 12 Vybrané výdaje rozpočtu ÚP ČR (vlastní zpracování,

zdroj: Monitor, ©2013)

Následující tabulka zobrazuje horizontální a vertikální analýzu vybraných výdajů ÚP ČR v jednotlivých letech.

	2014	2015	2016	2017	2018	15/14	16/15	17/16	18/17
CELKEM VÝDAJE	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	3,1%	-1,5%	-1,9%	2,9%
SSP	39,0%	38,0%	38,7%	38,9%	40,1%	0,5%	0,5%	-1,4%	6,0%
Hmotná nouze	11,6%	10,5%	9,4%	7,7%	5,4%	-6,7%	-11,8%	-19,8%	-27,6%
dávky OZP	2,0%	2,0%	2,1%	2,1%	2,7%	1,7%	3,5%	-2,3%	33,5%
PvN	9,5%	8,2%	8,3%	8,1%	7,5%	-10,5%	-0,6%	-4,9%	-4,0%
přísp. na péči	20,9%	21,1%	23,3%	25,9%	26,1%	3,8%	8,9%	9,0%	3,5%
APZ	6,5%	9,6%	6,9%	4,8%	4,3%	51,4%	-29,0%	-31,4%	-7,8%
platy a odměny zaměstnancům	3,0%	3,1%	3,3%	3,7%	4,0%	6,6%	2,6%	11,1%	11,0%

Tab. 13 Horizontální a vertikální analýza vybraných výdajů rozpočtu ÚP ČR

(vlastní zpracování)

Na základě provedené analýzy vybraných výdajů rozpočtu Úřadu práce ČR (viz tabulka č. 12 a č. 13) představují největší podíl na celkových výdajích rozpočtu ÚP ČR dávky státní sociální podpory, které se ve sledovaném období pohybují v rozmezí 38% – 40%. V roce 2018 se zvýšily výdaje na tyto dávky o 6% na částku přesahující 40 miliard Kč. Ve sledovaném období mají převážně rostoucí tendenci, pouze v roce 2017 se jejich výše snížila o necelých 1,5%.

Výdaje rozpočtu ÚP ČR na příspěvek na péči mají po celé sledované období rostoucí charakter. Největší nárůst těchto výdajů nastal v roce 2016 a 2017, v těchto letech se výše výdajů na příspěvek na péči meziročně zvýšila přibližně o 9%.

Vývoj výdajů rozpočtu ÚP ČR na poskytované dávky hmotné nouze v průběhu let se na Úřadu práce ČR snižují. Od roku 2014 do roku 2018 se snížily výdaje na tyto dávky přibližně o 6 miliard Kč.

Klesající tendenci mají také výdaje na vyplácené podpory v nezaměstnanosti. Výdaje na podpory v nezaměstnanosti si na celkových výdajích rozpočtu ÚP ČR udržují podíl okolo 8%. Od roku 2014 do roku 2018 se snížil celkový podíl výdajů o téměř 2%, tzn. přibližně o 2 miliardy Kč. V roce 2018 tvořily výdaje na tyto podpory více než 7,5 miliard Kč.

Výdaje vynaložené na aktivní politiku zaměstnanosti byly nejvyšší v roce 2015, kdy tvořily více než 9% podílu z celkových výdajů rozpočtu ÚP ČR v částce vyšší než 9,5 miliardy Kč. V ostatních letech ve sledovaném období klesají. Největší pokles prostředků vynaložených na aktivní politiku zaměstnanosti je zaznamenán v roce 2017, kdy tyto výdaje klesly o více než 30%.

Podíl výdajů na platy a odměny zaměstnancům se každoročně zvyšují. Platy a odměny se průměrně zvyšují o necelých 300 milionů Kč za rok. V roce 2018 se podílely na celkových výdajích rozpočtu ÚP ČR 4% s výší téměř 4 miliard Kč.

Z porovnání vývoje vybraných výdajů rozpočtu krajské pobočky v Olomouci a rozpočtu Úřadu práce ČR vyplývá, že výdaje rozpočtu na dávky státní sociální podpory v KrP Olomouci ve sledovaném období mají odlišný charakter, než výdaje na dávky SSP rozpočtu ÚP ČR. Tyto výdaje měly na KrP v Olomouci spíše klesající charakter, naopak výdaje rozpočtu na dávky SSP celorepublikově rostly. Krajská pobočka v Olomouci ve svém rozpočtu vykazuje vyšší podíl výdajů na dávky hmotné nouze než ÚP ČR, a to v roce 2014 až téměř o 3%. Podíl výdajů na dávky OZP, podpory v nezaměstnanosti a příspěvky na péči vykazuje ve svém rozpočtu KrP v Olomouci mírně nižší, než ÚP ČR. Naopak podíl

výdajů rozpočtu KrP v Olomouci na aktivní politiku zaměstnanosti má ve sledovaném období vyšší přibližně a to více než o třetinu, v roce 2015 a 2016 dokonce více než o polovinu oproti ÚP ČR. Podíl výdajů na platy a odměny zaměstnancům má krajská pobočka v Olomouci téměř stejné jako celý ÚP ČR.

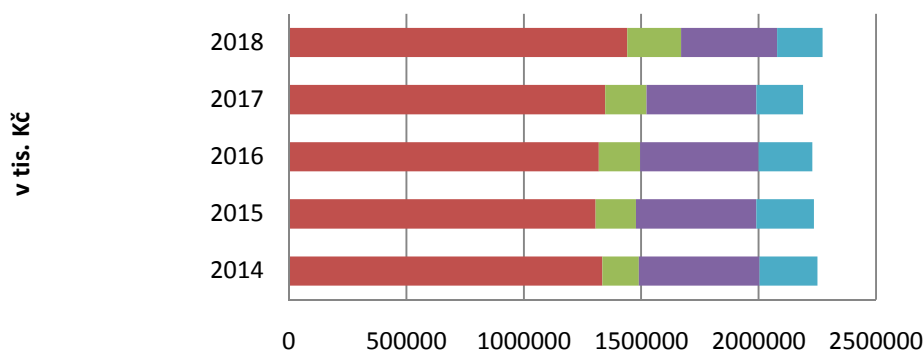
5.3 Rozbor položek vybraných výdajů krajské pobočky v Olomouci

Výše provedená analýza vybraných výdajů krajské pobočky v Olomouci ve srovnání s Úřadem práce ČR obecně zhodnocuje tyto výdajové položky se zasazením do celého komplexu ÚP ČR. V podkapitolách níže jsou představeny konkrétní výdajové položky KrP v Olomouci, jejich složení a následné zhodnocení.

5.3.1 Dávky státní sociální podpory

Jak je uvedeno výše dávky státní sociální podpory měly od roku 2014 klesající charakter, v roce 2018 nastal nárůst těchto výdajů téměř o 4%. Výdaje krajské pobočky v Olomouci vynaložené v letech znázorňuje graf č. 15 Výdaje dávek SSP KrP v Olomouci.

Výdaje dávek SSP KrP v Olomouci

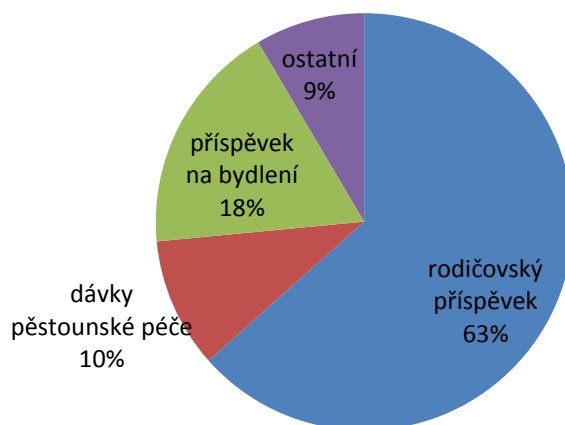

	2014	2015	2016	2017	2018
■ rodičovský příspěvek	1334034	1306408	1319155	1346403	1441090
■ dávky péčovské péče	155769	171128	175623	176093	229089
■ příspěvek na bydlení	513476	513070	504867	468177	409231
■ ostatní	247631	245138	229375	198493	193017

Obr. 15 Výdaje dávek SSP KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Dávky státní sociální podpory nejvíce ovlivňuje rodičovský příspěvek, dávky pěstounské péče a příspěvek na bydlení. Strukturu těchto dávek zobrazuje grafické znázornění č. 16 Dávky SSP v roce 2018 KrP v Olomouci.

Dávky SSP v roce 2018 KrP v Olomouci

Obr. 16 Dávky SSP v roce 2018 KrP v Olomouci, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Výdaje v roce 2018 na výplatu rodičovského příspěvku tvoří celkem 63% dávek státní sociální podpory rozpočtu KrP v Olomouci. Vliv na výši výdajů na rodičovský příspěvek má bezesporu porodnost na daném území. Ta byla ve sledovaném období poměrně vyrovnaná (zjištěno ze statistik ČSÚ). Od 1. 1. 2018 nabyly účinnosti zákon č. 200/2017 Sb., který změnil zákon o státní sociální podpoře. Tímto zákonem byla upravena maximální volitelná výše rodičovského příspěvku, kdy si od 1. 1. 2018 může rodič volit výši rodičovského příspěvku bez ohledu na to, zda mu lze nebo nelze stanovit denní vyměřovací základ. Maximální měsíční výše poskytnutého rodičovského příspěvku se pohybuje od 7 600 Kč až do výše 70% 30 násobku denního vyměřovacího základu. Nárůst výdajů na rodičovský příspěvek pravděpodobně ovlivnila účinnost zákona č. 200/2017 Sb., který mění zákon o státní sociální podpoře, kdy si rodič splňující podmínky může zvolit měsíční výši příspěvku vyšší než v předcházejících letech.

Dávky pěstounské péče se podílí na celkových výdajích státní sociální podpory krajské pobočky v Olomouci v roce 2018 celkem z 18%. Výše vyplacených dávek pěstounské péče v roce 2018 vzrostla o více než 50 milionů Kč. S účinností od 1. 1. 2018 byla provedena aktualizace zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, která výrazně ovlivnila

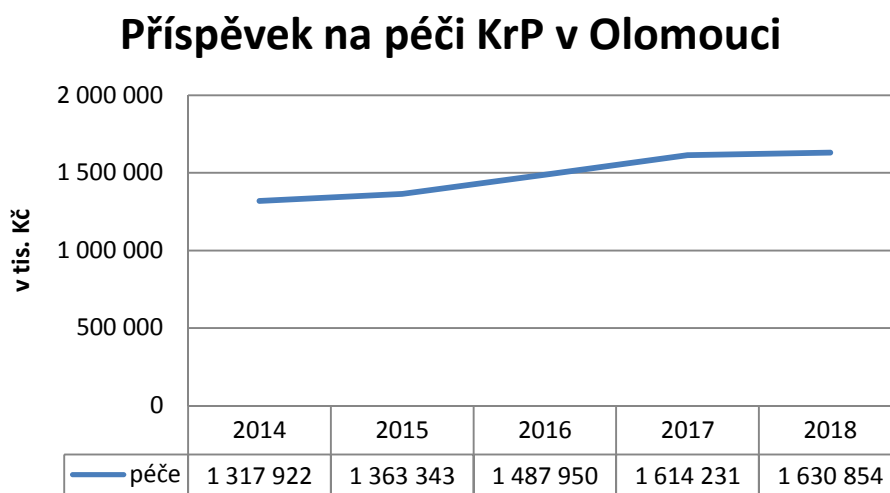
výši odměny pěstouna. Díky této aktualizaci se měsíční výše odměny pěstouna zdvojnásobily. Pravděpodobně na základě zvýšení odměn pěstouna vzrostly v roce 2018 výdaje rozpočtu KrP v Olomouci na dávky pěstounské péče o více než 12,5%.

Příspěvek na bydlení má ve sledovaném období na KrP v Olomouci klesající charakter, v roce 2014 tvořil téměř 23% výdajů na dávky státní sociální podpory. Jeho podíl se v roce 2018 snížil až na 10% výdajů rozpočtu KrP v Olomouci vynaložených na dávky státní sociální podpory. Výše započitatelných částek a normativních nákladů na bydlení se každoročně aktualizuje nařízením vlády. Snižování příspěvku na bydlení můžeme označit spíše jako důsledek stálého snižování nezaměstnanosti.

Zbýlé dávky státní sociální podpory mají ve sledovaném období klesající charakter, v součtu netvoří ani 10% výdajů dávek SSP, proto nebudou dále podrobněji rozebírány.

5.3.2 Příspěvek na péči a dávky osobám se zdravotním postižením

Téměř čtvrtinu celkových výdajů krajské pobočky v Olomouci tvoří příspěvek na péči. Jeho vývoj ve sledovaném období znázorňuje graf č. 17 Příspěvek na péči KrP v Olomouci níže.

Obr. 17 Příspěvek na péči KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

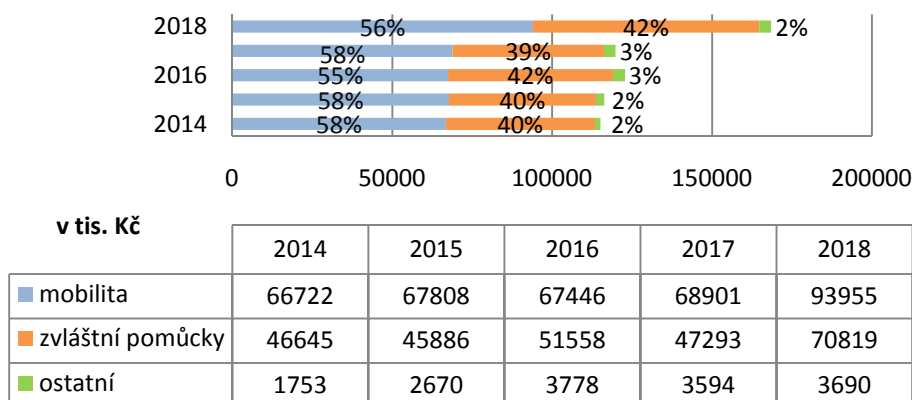
Příspěvek na péči se v jednotlivých letech jeví jako mírně rostoucí a v posledních letech poměrně ustálený, ve druhé polovině roku 2016 jeho výši upravil zákon č. 189/2016 Sb., který změnil zákon o sociálních službách na dnešní podobu. Nejvyšší nárůst výdajů příspěvku na péči nastal v průběhu roku 2016 a 2017, což zapříčinila jak nová úprava výše

tohoto příspěvku, tak zřejmě i vyšší podíl osob invalidních v I. II. a III. stupni v těchto letech (zjištěno ze statistik ČSÚ).

Výdaje na dávky osobám se zdravotním postižením se ve sledovaném období pohybují v průměru okolo 2% celkových výdajů krajské pobočky v Olomouci.

Grafické znázornění č. 18 níže, zobrazuje strukturu vyplacených dávek krajské pobočky v Olomouci pro osoby se zdravotním postižením ve sledovaném období.

Dávky osobám se zdravotním postižením KrP v Olomouci

Obr. 18 Dávky osobám se zdravotním postižením KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

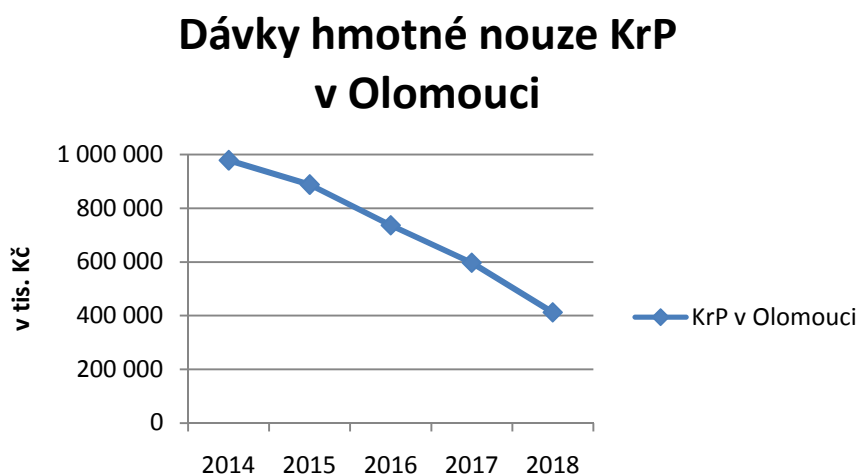
Z grafu lze vyčíst, že více než poloviční podíl na dávkách pro osoby se zdravotním postižením mají příspěvky na mobilitu. Od počátku sledovaného období bychom mohli výdaje na příspěvek na mobilitu hodnotit jako téměř konstantní. Největší zvýšení výdajů na tento příspěvek nastal v roce 2018, kdy se výdaje rozpočtu KrP v Olomouci na výplatu příspěvků na mobilitu zvedly až o 36%. Hlavním důvodem navýšení těchto výdajů je účinnost zákona č. 301/2017 Sb., kterým se změnil zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Tato změna zákona zvýšila původní příspěvek ze 400 Kč měsíčně na 550 Kč měsíčně, tzn. navýšení o více než třetinu.

Druhou podstatnou část výdajů rozpočtu KrP v Olomouci na výplatu dávek osobám se zdravotním postižením tvoří příspěvek na zvláštní pomůcky. Výše tohoto příspěvku je od 1. 1. 2018 taktéž ovlivněna zákonem č. 301/2017 Sb., kterým se změnil zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, kdy se snížila minimální hranice

pořizovací ceny zvláštní pomůcky z 24 000 Kč na 10 000 Kč a byly upraveny výše příspěvku na nákup motorového vozidla. Díky těmto zákonným úpravám došlo v roce 2018 k nárůstu příspěvku na zvláštní pomůcku až téměř o 50% oproti předešlému roku. Ostatní dávky osobám se zdravotním postižením netvoří na výdajích na dávkách osobám se zdravotním postižením podstatný podíl, proto nebudou podrobněji specifikovány.

5.3.3 Dávky hmotné nouze

Další významnou výdajovou položkou krajské pobočky v Olomouci jsou výdaje na dávky hmotné nouze. Vývoj těchto výdajů v čase zobrazuje graf č. 19 Dávky hmotné nouze KrP v Olomouci a pomocná tabulka č. 14.

Obr. 19 Dávky pomoci hmotné nouze (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

v tis. Kč	2014	2015	2016	2017	2018
výdaje na dávky hmotné nouze					
z toho:	978 014	887 255	736 620	597 340	412 373
<i>doplatek ne živobytí</i>	653 857	582 571	472 968	370 420	246 708
<i>doplatek na bydlení</i>	292 217	272 308	235 789	198 697	150 342
<i>mimořádná okamžitá pomoc</i>	28 297	28 032	24 945	20 294	11 884
<i>ostatní dávky hmotné nouze</i>	3 643	4 344	2 918	7 929	3 439

Tab. 14 Výdaje na dávky hmotné nouze KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Výdaje na dávky hmotné nouze činily v roce 2014 téměř 14,5% všech výdajů krajské pobočky v Olomouci. Strukturu příjemců těchto dávek tvoří z podstatné části nezaměstnaní lidé vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a dále lidé mající nízký příjem. V souvislosti

se snižováním míry nezaměstnanosti v působnosti krajské pobočky v Olomouci se snižují i výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi. V roce 2018 činily výdaje rozpočtu krajské pobočky v Olomouci na dávky hmotné nouze pouze 412 milionů, což je nejméně za sledované období.

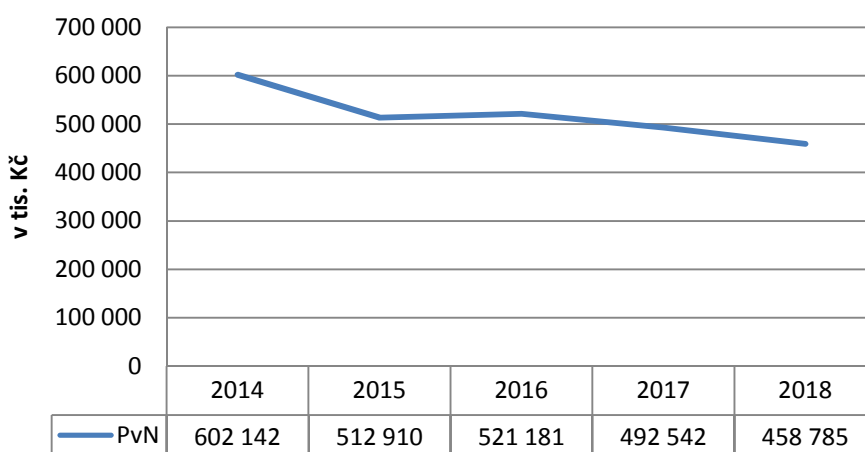
Více než polovinu výdajů rozpočtu KrP v Olomouci na dávky hmotné nouze tvoří příspěvek na živobytí, který se v roce 2018 pohyboval okolo 60% těchto výdajů. Druhou nejvýznamnější výdajovou položku těchto dávek představují doplatky na bydlení. Formy mimořádné okamžité pomoci dosahují v průměru mírně přes 3% výdajů rozpočtu krajské pobočky v Olomouci na dávky hmotné nouze.

5.3.4 Aktivní politika zaměstnanosti a podpora v nezaměstnanosti

Nejvýznamnějšími výdaji odboru zaměstnanosti jsou výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti, které činily v roce 2018 mírně přes 6% celkových výdajů krajské pobočky v Olomouci a dále pak podpory v nezaměstnanosti, jejichž podíl na výdajích tvoří v roce 2018 celkem 7%.

Vývoj výdajů na podporu v nezaměstnanosti zobrazuje graf č. 20 Výdaje na PvN a APZ KrP v Olomouci níže.

Výdaje na PvN a APZ KrP v Olomouci

Obr. 20 Výdaje na PvN a APZ KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Z grafického znázornění č. 20 Výdaje na PvN a APZ KrP v Olomouci lze uvést, že výše výdajů na výplatu podpor v nezaměstnanosti se v průběhu sledovaného období snižuje. V roce 2015 se výše výdajů rozpočtu KrP v Olomouci na výplatu podpor

v nezaměstnanosti snížily až o téměř 100 milionů Kč, následující rok se výše těchto výdajů zvýšila o 1,6%. Od roku 2017 se tyto výdaje snižují v průměru o 6% ročně. Za rok 2018 činila výše vyplacených podpor v nezaměstnanosti necelých 460 milionů Kč, to je téměř o 140 milionů méně než na počátku sledovaného období. Tato skutečnost je odrazem aktuální situace na trhu práce, tzn. příznivé ekonomice sledovaného období, a také efektivní aplikace aktivní politiky zaměstnanosti krajskou pobočkou v Olomouci.

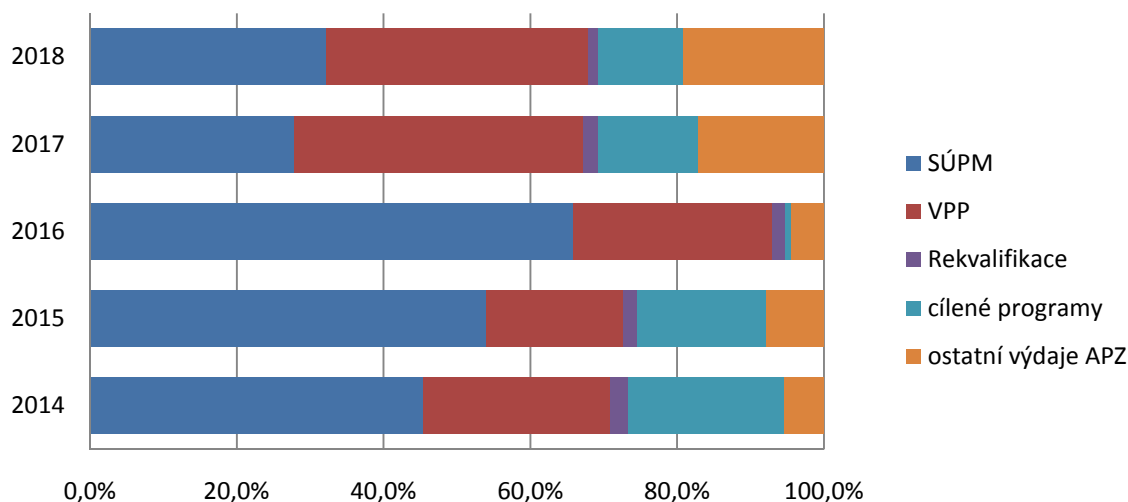
Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti krajské pobočky v Olomouci znázorňuje tabulka č. 15 níže.

KrP	2014	2015	2016	2017	2018
Společensky účelná pracovní místa	272 122	569 236	505 735	116 337	128 031
veřejně prospěšné práce	152 594	195 868	208 495	164 407	141 623
rekvalifikace	14 904	19 613	13 235	8 392	5 616
cílené programy	127 548	186 553	6 918	56 795	45 743
ostatní výdaje APZ	35 531	83 908	37 174	75 501	79 373
Celkem výdaje APZ	599 255	1 053 423	768 425	417 491	397 344

Tab. 15 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti KrP v Olomouci
(vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Graf č. 21 níže zobrazuje strukturu výdajů na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti ve sledovaných letech.

Struktura výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti KrP v Olomouci

Obr. 21 *Struktura výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)*

Díky provedené vertikální a horizontální analýze v kapitole 5.3. Analýza vybraných výdajů je již známo, že nejvíce prostředků na aplikaci aktivní politiky zaměstnanosti bylo použito v roce 2015, výše využitých prostředků v tomto roce dosáhla více než 1 miliardy Kč. Z více než 70% byly tyto prostředky využity k dotaci volných pracovních míst. Z nichž větší polovinu těchto prostředků tvořily dotace na společensky účelná pracovní místa, dalších téměř 20% prostředků bylo použito na dotaci veřejně prospěšných prací. V tomto roce dosahovaly také výdaje na rekvalifikace uchazečů/zájemců o zaměstnání nejvyšších hodnot v celém sledovaném období, výdaje na rekvalifikace činily v tomto roce více než 19 milionů Kč rozpočtu krajské pobočky v Olomouci. Neobvykle vysoké výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti způsobila v roce 2015 aplikace „Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020“, schválená vládou ČR usnesením č. 835 z října 2014 spolu s realizačním dokumentem „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, který byl schválen vládou ČR usnesením č. 891 začátkem listopadu 2014. Cílem bylo zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75%, z toho u žen ve věku 20 - 64 let na 65%, u pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55%, u mladých osob snížit míru nezaměstnanosti o třetinu oproti roku 2010 a snížit míru osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010. V roce 2015 byl pokles nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji jedním z nejvýraznějších na celém území ČR. Efektivní aplikaci

politiky zaměstnanosti v roce 2015 ovlivňoval také velmi příznivý ekonomický vývoj (MPSV ČR, 2016).

V letech 2016-2018 se výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti krajské pobočky v Olomouci snižují a pozvolna se mění i jejich struktura.

V roce 2016 tvořily výdaje na cílené programy pouze 1% celkových výdajů na APZ, což je nejméně za celé sledované období. V průběhu roku 2015 byla ukončena převážná část cílených programů, které běžely z minulých let. Ke konci roku 2015 a na začátku roku 2016 začaly být realizovány 4 nové národní individuální projekty a další 4 regionální individuální projekty úřadu práce, což je podstatně méně, než v předcházejícím období. Z tohoto důvodu se výdaje na cílené programy v roce 2016 podílely na výdajích APZ pouze tak nízkým podílem (Integrovaný portál MPSV, © 2002-2018).

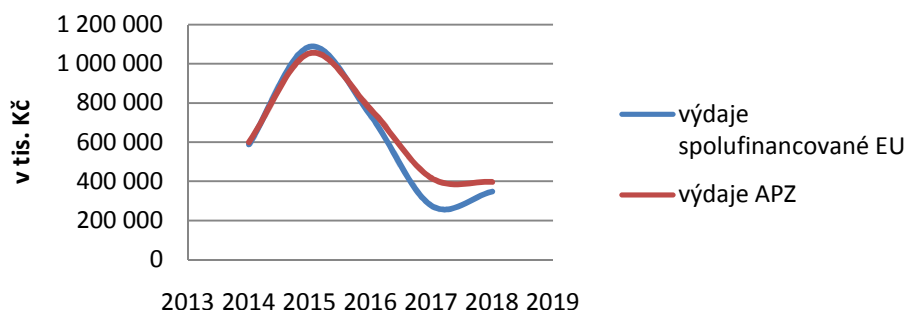
Podíl výdajů na veřejně prospěšné práce se od roku 2015 každým rokem zvyšuje, v roce 2018 činily výdaje na VPP více než třetinu výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti. Paradoxně se však každoročně výdaje vynaložené na VPP snižují. K tomuto úkazu dochází právě proto, že se každoročně také snižují celkové výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti. Výdaje vynaložené na rekvalifikace uchazečů o zaměstnání dosahují každoročně v průměru 2% z výdajů na APZ. Ostatní výdaje APZ obsahují další již menší výdaje v souvislosti s aktivní politikou zaměstnanosti. Vzhledem k příznivé situaci na trhu práce ve sledovaném období se výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v průběhu sledovaného období mírně snižují.

5.3.5 Výdaje spolufinancované EU

V souvislosti s analýzou výdajů krajské pobočky v Olomouci na aplikaci aktivní politiky zaměstnanosti bude níže věnována pozornost právě výdajům spolufinancovaných z prostředků Evropského sociálního fondu.

Graf č. 22 níže zobrazuje vývoj těchto výdajů v souvislosti s výdaji na APZ ve sledovaných letech.

Vývoj výdajů spolufinancovaných EU ve vztahu k výdajům APZ

Obr. 22 Vývoj výdajů spolufinancovaných EU ve vztahu k výdajům APZ (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Tabulka č. 16 udává údaje obsažené na obrázku č. 22, obsahuje hodnoty výdajů KrP v Olomouci na aktivní politiku zaměstnanosti a hodnoty výdajů spolufinancovaných z EU ve sledovaném období.

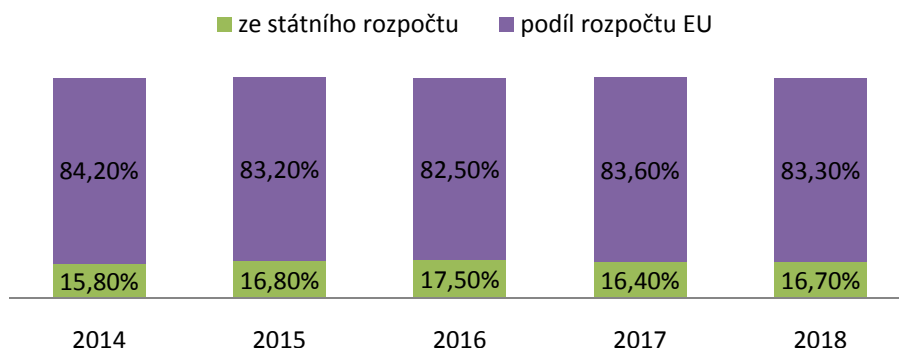
KrP Olomouc (v tis Kč)	2014	2015	2016	2017	2018
výdaje spolufinancované EU	589 221	1 087 374	736 585	276 840	348 558
výdaje APZ	599 255	1 053 423	768 425	417 491	397 344

Tab. 16 Spolufinancované výdaje z EU v souvislosti s výdaji APZ KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)

Grafické znázornění č. 22 výše zobrazuje vztah výdajů spolufinancovaných Evropskou unií s výdaji na aktivní politiku zaměstnanosti. Křivky obou ukazatelů mají velice podobný vývoj. Aktivní politika zaměstnanosti je prováděna v souvislosti s cíli Evropského sociálního fondu, operačního programu Zaměstnanosti. V roce 2015 dosahovaly výdaje spolufinancované EU nejvyšších hodnot, především kvůli aplikaci „Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020“ a „Aktivizačního opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“. Nejnižších hodnot dosahuje v roce 2017, kdy byly tyto výdaje pouze ve výši 276,8 milionu Kč. V roce 2018 se výdaje spolufinancované EU přibližně o čtvrtinu zvýšily, naopak výdaje na APZ se v tomto období téměř nezměnily.

Grafické znázornění č. 23 níže zobrazuje strukturu financování těchto výdajů.

Výdaje KrP v Olomouci spolufinancované EU

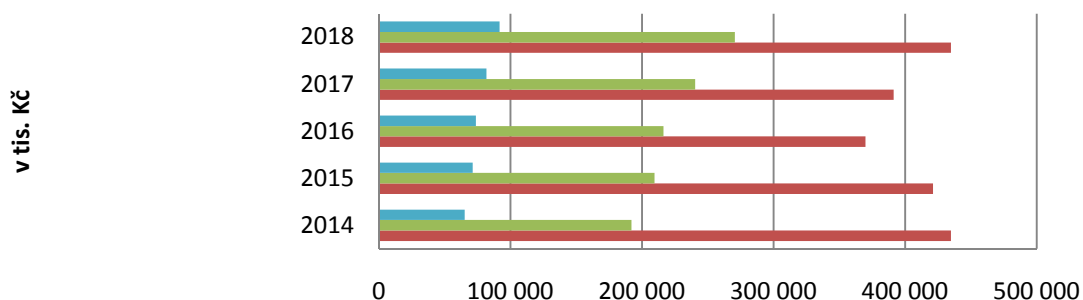
***Obr. 23** Výdaje KrP v Olomouci spolufinancované EU (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)*

Z pohledu na grafické znázornění struktury výdajů spolufinancovaných EU vyplývá, že výdaje vynaložené na dané projekty jsou v průměru z 83% financovány z Evropského sociálního fondu a ze zbylých 17% ze státního rozpočtu ČR. Jak je uvedeno v kapitole 4. 2. OP Zaměstnanost, prostředky čerpané z Evropského sociálního fondu mohou zajišťovat maximálně 85% výdajů daného projektu. Krajská pobočka v Olomouci využívá prostředků především z Operačního programu Zaměstnanost.

5.3.6 Provozní výdaje KrP v Olomouci

Výdaje na provoz krajské pobočky v Olomouci činí na celkovém objemu výdajů v průměru pouze 5%. Provozní výdaje v čase jsou zobrazeny v grafu č. 24 níže.

Provozní výdaje KrP v Olomouci

	2014	2015	2016	2017	2018
■ pojistné placené zaměstnavatelem	65 296	71 345	73 694	81 814	91 819
■ platy zaměstnancům a ost. platby za práci	192 047	209 556	216 389	240 432	270 669
■ provozní (běžné) výdaje celkem	434 840	421 136	369 910	391 157	434 761

Obr. 24 Provozní výdaje KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní doklady KrP v Olomouci)

Provozní výdaje krajské pobočky v Olomouci jsou tvořeny převážně drobnými položkami, kterými jsou výdaje na spotřebované energie, vodu atd., nákup kancelářských potřeb, nákup služeb atd. Níže jsou popsány pouze vybrané provozní výdaje krajské pobočky v Olomouci. Nejvyšší podíl na provozních výdajích mají mzdy za práci zaměstnanců, které tvoří v průměru více než polovinu těchto výdajů a výdaje spojené se zákonnými odvody (sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance). V roce 2018 byla výše výdajů na platy a odměny za práci přes 270 milionů Kč. V souvislosti s trendem rostoucích výdajů na platy a odměny se zvyšuje i zákonný příděl do fondu FKSP. Úhrn celkových výdajů na FKSP je v celkovém porovnání zanedbatelný.

Krajská pobočka v Olomouci vlastní budovy a pozemky v účetní ceně 314 miliardy Kč. Jejich 16 kontaktních pracovišť je rozmístěno celkem do 24 budov, z nichž většina není majetkem Úřadu práce ČR a ani není v příslušnosti krajské pobočky v Olomouci.

Majetek, který spravuje krajská pobočka v Olomouci, je z maximální výše využíván pro její hlavní činnost. Prostory nevyužité k činnosti krajské pobočky v Olomouci poskytuje formou pronájmu a to Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a Místní akční skupině Střední Haná o.p.s., v těchto případech se jedná o dispozičně nevhodné prostory pro účely krajské pobočky v Olomouci. Z těchto pronájmů krajská pobočka v Olomouci

nezískává téměř žádné finanční prostředky. Prostory jsou pronajímány organizačním složkám státu a státním organizací bezúplatně.

Investiční výdaje krajské pobočky v Olomouci jsou velice nízké, nejvyšší výdaje na investiční činnost byly vynaloženy v roce 2014. Výdaje na investice se pohybovaly v celkové výši 107,5 miliard Kč. Z toho téměř 31 milionů bylo hrazeno z rozpočtu KrP v Olomouci. Investiční výdaje byly vynaloženy na nákup budovy v Olomouci, rekonstrukci budov v Šumperku a Prostějově a na stavební úpravy objektu ve Šternberku. Roční výdaje za nájemné krajské pobočky v Olomouci se pohybuje s malými odchylkami okolo 16 milionů Kč a má téměř konstantní charakter.

V roce 2016 nastal propad provozních výdajů o téměř 12%. Rok 2016 byl pro veřejnou správu rokem velkých úspor, kdy se podařilo běžné výdaje celé státní správy snížit až o 37,2 miliard Kč. Výkyv výdajů na běžné výdaje byl v roce 2016 v celé veřejné správě (Žurovec, 2017).

5.3.7 Výdaje na zaměstnance

Struktura zaměstnanců se v průběhu sledovaného období výrazně změnila. V roce 2015 došlo ke změnám pracovních vztahů kmenových zaměstnanců úřadu práce. Podrobnější přehled výdajů za práci zaměstnanců Úřadu práce ČR a krajské pobočky v Olomouci zobrazují tabulky č. 17 a č. 18 níže.

KrP Olomouc (v tis Kč)	2014	2015	2016	2017	2018
platy a odměny zaměstnancům, z toho:	192 047	209 556	216 389	240 432	270 669
<i>platy zaměstnancům v pracovním poměru</i>	190 391	170 207	12 142	12 654	13 041
<i>platy zaměstnancům ve služebním poměru</i>	0	38823	203510	227351	256934
ÚP ČR (tis Kč)	2014	2015	2016	2017	2018
platy a odměny zaměstnancům, z toho:	3 040 598	3 301 075	3 483 229	3 764 728	4 176 532
<i>platy zaměstnancům v pracovním poměru</i>	3 010 764	2 789 970	192 657	203 584	218 658
<i>platy zaměstnancům ve služebním poměru</i>	0	481 886	3 268 898	3 540 276	3 937 354

Tab. 17 Zaměstnanci ÚP ČR a KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV a interní doklady KrP v Olomouci)

Horizontální a vertikální analýza výdajů na platy zaměstnanců a plateb za práci je zhotovena na základě uvedených údajů výše, a je provedena v tabulce 18 níže.

KrP Olomouc	2014	2015	2016	2017	2018	15/14	16/15	17/16	18/17
platy a odměny zaměstnancům, z toho:	100%	100%	100%	100%	100%	9%	3%	11%	13%
<i>platy zaměstnancům v pracovním poměru</i>	99%	81%	6%	5%	5%	-11%	-93%	4%	3%
<i>platy zaměstnancům ve služebním poměru</i>	0%	19%	94%	95%	95%	X	424%	12%	13%
ÚP ČR	2014	2015	2016	2017	2018	15/14	16/15	17/16	18/17
platy a odměny zaměstnancům, z toho:	100%	100%	100%	100%	100%	9%	6%	8%	11%
<i>platy zaměstnancům v pracovním poměru</i>	99%	85%	6%	6%	5%	-7%	-93%	6%	7%
<i>platy zaměstnancům ve služebním poměru</i>	0%	15%	94%	94%	95%	X	578%	8%	11%

Tab. 18 Horizontální a vertikální analýza zaměstnanců ÚP ČR a KrP v Olomouci
(vlastní zpracování)

V roce 2014 vešel v platnost zákon o státní službě č. 234/2014 Sb. s účinností od 1. 1. 2015, kdy museli vykonat všichni kmenoví zaměstnanci úřednickou zkoušku. Po úspěšném vykonání této zkoušky byli přijati do služebního poměru. Tato změna se promítla ve vykazovaných údajích tak, že v roce 2014 byly platy zaměstnancům ve služebním poměru nulové. V roce 2015 se na rozpočtu krajské pobočky v Olomouci podíl platů zaměstnanců ve služebním poměru navýšil v celkovém úhrnu o 15% a na krajské pobočce v Olomouci až o 19%. Až v roce 2016 se poměr na celkových výdajích na platy a odměny ustálil, kdy platy zaměstnanců ve služebním poměru činí v celkovém úhrnu za Úřad práce ČR 94% a u krajské pobočky v Olomouci 95%. Úřednickou zkoušku vykonávají pouze kmenoví zaměstnanci úřadu práce. Zaměstnanci, kteří jsou přijati na dobu určitou především jako náhrada za momentálně indisponovaného zaměstnance (např. zástup za rodičovskou dovolenou či dlouhodobou pracovní neschopnost), jsou v pracovním poměru a úřednickou zkoušku neabsolvují. Na krajské pobočce v Olomouci výdaje na platy zaměstnancům v pracovním poměru činí přibližně 5% výdajů KrP v Olomouci na platy a odměny zaměstnanců. Procentuálně zanedbatelnou část výdajů na platy a odměny zaměstnancům krajské pobočky v Olomouci tvoří odměny z dohod a vyplacené odbytné, z tohoto důvodu nejsou podrobněji specifikovány.

6 ZÁVĚREČNÉ VYHODNOCENÍ ANALÝZY

V první části praktické části byla zasazena krajská pobočka v Olomouci do komplexu Úřadu práce ČR. V působnosti krajské pobočky v Olomouci je celkem 5 okresů, v rámci kterých je zřízeno celkem 16 kontaktních pracovišť. Na základě počtu obyvatel byla krajská pobočka v Olomouci označena jako středně velká, v její působnosti žije přibližně 6 % populace České republiky. Z pohledu nezaměstnanosti lze říci, že se jedná o území s vyšším počtem nezaměstnaných osob. Z podrobnějšího zkoumání bylo zjištěno, že má krajská pobočka v Olomouci přibližně o 1 % vyšší míru nezaměstnanosti než je celorepublikový průměr. Což je ovlivněno především strukturou obyvatelstva a možnostmi na trhu práce v dané lokalitě.

Pro účely výstižného zhodnocení byly okrajově analyzovány příjmy a výdaje státního rozpočtu ČR, blíže byl představen Operační program Zaměstnanost a byla zde analyzována struktura příjmů a výdajů Úřadu práce ČR. Z výše uvedeného bylo zjištěno, že nejvyšší účast na příjmech státního rozpočtu mají příjmy daňové a to s více než polovičním podílem. Dále bylo nahlédnuto na podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu, kdy bylo zjištěno, že ve sledovaném období mají tyto výdaje rostoucí charakter a pohybují se přibližně mezi 50-60% na celkových výdajích státního rozpočtu. Do mandatorních výdajů můžeme zahrnout veškeré vynaložené výdaje na hlavní činnost Úřadu práce – tedy poskytování dávek a dotací veřejnosti. Čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost je založeno na spoluúčasti. V případě úřadu práce, jako organizační složky státu, může být čerpáno z Evropské unie až 85% celkových výdajů konkrétního programu, zbylé výdaje jsou hrazeny národními prostředky. Příjmy úřadu práce tvoří daňové a nedaňové příjmy a dále pak příjmy z Evropské Unie, které jsou z pohledu příjmů nejvýznamnější. Výdajovou stranu úřadu práce tvoří především výdaje na poskytované nepojistné sociální dávky a výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti. Veškeré tyto výdaje jsou součástí mandatorních výdajů. Zajímavým zjištěním bylo v porovnání příjmů a výdajů obrovské každoroční záporné saldo téměř ve výši výdajů z hlavní činnosti úřadu práce. Záporné saldo úřadu práce navyšuje deficit státního rozpočtu ČR.

Následující část byla zaměřena na analýzu hospodaření krajské pobočky v Olomouci, na základě které bylo zjištěno, že příjmy krajské pobočky v Olomouci nestačí ke krytí výdajů a každoročně se tak pohybují na konci roku v téměř 100% záporném saldu. O něco lépe se

ve sledovaném období jevílo saldo Úřadu práce České republiky, ale také se jeho záporné saldo pohybovalo každoročně v průměru okolo 95% všech výdajů. Celkové výdaje krajské pobočky v Olomouci se ve sledovaném období jevíly standardně, jejich výše se pohybovala mírně přes 6% výdajů Úřadu práce ČR jako celku.

Poslední část této analýzy byla věnována vybraným výdajům krajské pobočky v Olomouci. Z této analýzy bylo zjištěno, že se největším podílem na celkových výdajích krajské pobočky v Olomouci účastnily výdaje na dávky státní sociální podpory, příspěvky na péči, dávky pomoci v hmotné nouzi a výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti. Celkové výdaje krajské pobočky v Olomouci se ve sledovaném období jevíly jako poměrně konstantní.

Výdaje na dávky státní sociální podpory se podílely na celkových výdajích krajské pobočky v Olomouci v průměru 38%, největší nárůst těchto výdajů nastal v roce 2018, kdy se výdaje zvýšily o více než 6,5%. Strukturu výdajů na dávky státní sociální podpory v tomto roce tvořil z více než poloviny rodičovský příspěvek, s necelými 20% pak příspěvek na bydlení a 10% se na těchto výdajích podílely dávky pěstounské péče. Rodičovský příspěvek se ve sledovaném období jevíl jako relativně konstantní, v roce 2018 však došlo k jeho nárůstu o 7%. Příčinou tohoto nárůstu byla změna legislativy, která umožnila rodičům nastavení výše měsíčního příspěvku ve větším rozsahu, než bylo do roku 2018 možné. V roce 2018 přišla v účinnost další legislativní změna týkající se dávek pěstounské péče, která zdvojnásobila výši odměny pěstouna. Důsledkem této zákonné změny bylo zvýšení výdajů na odměnu pěstouna o více než 50 milionů Kč. Výdaje na příspěvek na bydlení se naopak v roce 2018 snížily o téměř 13%, což může být způsobeno stálým snižováním nezaměstnanosti v Olomouckém kraji.

Příspěvek na péči se na celkových výdajích krajské pobočky v Olomouci podílel téměř z 25%. Ve sledovaném období zaujímal rostoucí charakter, nejvyšší nárůst výdajů na příspěvky na péči byl zaznamenán v roce 2016, kdy tyto výdaje vzrostly až o 9 %. Tento nárůst zapříčinila legislativní změna, která upravovala výši tohoto příspěvku. V roce 2016 byl také zaznamenán vyšší počet osob s přiznaným invalidním důchodem.

Výdaje na dávky osobám se zdravotním postižením se na celkových výdajích krajské pobočky v Olomouci nijak významně nepodílí, tvoří průměrně 2% z celkových výdajů. V roce 2018 se však jejich výše zvedla až o 40%, což nastalo jako důsledek legislativních změn účinných od 1. 1. 2018.

Oddělení dávek hmotné nouze se na celkových výdajích krajské pobočky v Olomouci podílí v roce 2018 přibližně 7%, což je o téměř 5% méně než na počátku sledovaného období. Více než poloviční podíl na těchto výdajích mají příspěvky na živobytí. V důsledku snižování nezaměstnanosti a příznivé situace na trhu práce v Olomouckém kraji se výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi v průběhu sledovaného období stále snižují.

Výdaje na výplatu podpor v nezaměstnanosti činí v celkových výdajích přibližně 7%. Téměř po celé sledované období mají klesající charakter. Od roku 2014 se výdaje rozpočtu krajské pobočky v Olomouci na podpory v nezaměstnanosti snížily o téměř 140 milionů Kč. Podstatný vliv na výše těchto výdajů má aktuální situace na trhu práce v dané lokalitě a dále také efektivní aplikace politiky zaměstnanosti.

Na celkovém podílu výdajů krajské pobočky v Olomouci se výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti podílí v průměru 8%. Neobvyklá výše výdajů byla zaznamenána v roce 2015, kdy její hodnoty dosahovaly více než dvojnásobku oproti sledovanému období. V tomto roce činily výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti více než 11 miliard Kč. Tyto prostředky byly ze 70% využity na dotovaná pracovní místa. V tomto roce dosahovaly nejvyšších hodnot výdaje na téměř všechny nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Tato anomálie byla zapříčiněna aplikací „Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020“ a „Aktivizačním opatřením k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, která schválila vláda v roce 2014. Politika zaměstnanosti si na základě těchto opatření kladla poměrně velké cíle. Tyto cíle na základě správné aplikace aktivní politiky zaměstnanosti krajská pobočka v Olomouci splnila a dosáhla jednomu z nejvýraznějších poklesů nezaměstnaných osob na území ČR. Této skutečnosti velice napomáhala tehdejší situace na trhu práce. Od roku 2015 se výdaje na aktivní politiku snižují v souvislosti se snižováním počtu uchazečů o zaměstnání a momentálně příznivé situaci na trhu práce.

Obdobnou křivku jako výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti mají i výdaje spolufinancované Evropskou unií, což zapříčiňuje jejich velice úzká souvislost. Krajská pobočka čerpá prostřednictvím Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost prostředky především k aplikaci aktivní politiky zaměstnanosti, na který je právě tento fond zaměřen. Výdaje na realizované projekty aktivní politiky zaměstnanosti jsou v průměru z 83% spolufinancovány z Operačního programu Zaměstnanost, zbylá část je hrazena z národních prostředků, tedy z veřejného rozpočtu.

Provozní výdaje krajské pobočky v Olomouci činí v celkovém počtu výdajů pouze 5%. Největší podíl na těchto výdajích zaujímají platy a odměny zaměstnancům a zákonem stanovené pojištění placené zaměstnavatelem, které mají na základě zvyšování mezd stále rostoucí tendenci. V roce 2015 přišel v účinnost zákon o státní službě, od tohoto roku začaly kmenoví zaměstnanci po vykonání úřednické zkoušky pracovat na základě služebního poměru. Zaměstnanců přijatých na dobu určitou se vykonání úřednické zkoušky netýká a jsou zaměstnání na základě pracovního poměru.

Vlastní nemovitý majetek je krajskou pobočkou v Olomouci využíván maximálně. Výdaje za nájemné jsou vzhledem k počtu a velikosti využívaných prostor optimální. Zbylé výdaje krajské pobočky v Olomouci jsou drobné položky, především k zajištění plynulého chodu kontaktních pracovišť a souvisejících administrativou. Výdaje krajské pobočky v Olomouci za nájemné je po celé sledované období téměř konstantní. V roce 2016 provozní výdaje rozpočtu krajské pobočky v Olomouci neobvykle klesly, a to o téměř 12%. Tento jev byl v roce 2016 zaznamenán napříč celou veřejnou správou.

Příjmy krajské pobočky v Olomouci nedosahují ani výši provozních výdajů. Téměř 95% výdajů krajské pobočky v Olomouci tvoří mandatorní výdaje, díky kterým je každoročně vykazováno záporné saldo. Provozní výdaje krajské pobočky v Olomouci jsou tvořeny převážně drobnými výdaji souvisejícími s administrací. Vzhledem k tomu, že téměř všechny investiční výdaje podléhají schválení nadřazeného orgánu, je zde prostor ke snižování těchto výdajů velmi omezený.

Možnou úsporu výdajů způsobených nadbytečnou administrací a využívání zastaralých technických zařízení může být využití prostředků z Evropského sociálního fondu se zaměřením na 4 prioritní osu – Efektivní veřejná správa, a to k pořízení efektivnějšího technického vybavení za účelem zvýšení digitalizace napříč odděleními úřadu práce. Aby tato investice byla účelná musela by být zřízena plošně napříč celou strukturou úřadu práce. Vzhledem k tomu je realizace tohoto opatření velice obtížná a nespadá do kompetence krajské pobočky v Olomouci.

Provozní výdaje krajské pobočky v Olomouci jsou tvořeny především výdaji spojenými s platy zaměstnanců, zbylé výdaje tvoří menší finanční částky. Majetek v její kompetenci je maximálně využíván a není zde bez větších investic prostor pro snížení nákladů z nájmu. Vzhledem ke zjištěným okolnostem není nutné žádné zásadní opatření. V rámci svých kompetencí Úřad práce, krajská pobočka v Olomouci vynakládá se svými prostředky

efektivně, hospodárně a účelně. Možným řešením k úspoře provozních výdajů může být snížení administrativní zátěže a tím tedy snížení výdajů na potřebný materiál.

ZÁVĚR

Úřad práce, krajská pobočka v Olomouci vykonává aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti a sociální politiku státu v rámci Olomouckého kraje. Je organizační složkou státu a při hospodaření se řídí zákonem č. 214/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. V porovnání velikosti dle rozboru obyvatel se jedná o středně velký kraj s vyšší mírou nezaměstnanosti. Tato situace je zapříčiněna strukturou obyvatelstva a možnostem na trhu práce Olomouckého kraje.

Na základě provedené analýzy hospodaření Úřadu práce, krajské pobočky v Olomouci je zřejmé, že výdaje krajské pobočky v Olomouci několikanásobně převyšují její příjmy a každoročně je tak v účetnictví vykázáno téměř 100% záporné saldo. Z provedené analýzy příjmů a výdajů Úřadu práce ČR lze konstatovat, že se jedná o jev, který je pro úřad práce typický.

Provozní výdaje krajské pobočky tvoří pouze 5% z celkových výdajů, zbylé výdaje jsou výdaje mandatorní tedy poskytované prostředky veřejnosti na základě příslušného zákona. Největším podíl mají na výdajích nepojistné sociální dávky – dávky státní sociální podpory, příspěvek na péči a dávky pomoci v hmotné nouzi. Podpory v nezaměstnanosti a výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti se v posledních letech snižují vlivem příznivé situace na trhu práce. Neobvyklý jev nastal v roce 2015 u výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti, což způsobila aplikace „Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020“ a „aktivizačního opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“ schválené vládou ČR. Čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu je využíváno především na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti se spoluúčastí na celkových výdajích daných projektů v průměru 83%.

Provozní výdaje krajské pobočky v Olomouci jsou tvořeny z největší části výdaji na platy a odměny zaměstnancům, zbylé výdaje tvoří ve srovnání pouze menší finanční částky. Majetek ve své kompetenci využívá maximálně a není zde bez větší investiční akce prostor pro snížení nákladů za nájemné. Možným řešením k úspoře provozních výdajů může být snížení administrativní zátěže a tím tedy snížení výdajů na potřebný materiál. Výše navrhované řešení by bylo efektivní pouze v případě plošné realizace, což není v kompetencích krajské pobočky v Olomouci.

Vzhledem k omezenosti prostředků, lze konstatovat, že se svými prostředky krajská pobočka v Olomouci hospodář efektivně, účelně a hospodárně.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. V Praze: C.H. Beck, 2008, xx, 343 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-075-1.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
- KACZOR, Pavel. *Sociální politika a sociální systém ČR*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2015, 269 s. ISBN 978-80-245-2096-4.
- KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 566 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
- MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2015, 208 s. Expert. ISBN 978-80-247-5561-8.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- POSPÍŠIL, Richard. *Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva*. Praha: Professional Publishing, 2013, 195 s. ISBN 978-80-7431-122-3.
- ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. *Public finance*. 9th ed. New York: McGraw-HillHigherEducation, 2010, xxii, 595 s. TheMcGraw-Hillserieconomics. ISBN 978-0-07-351135-1.
- VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví 2018: Praktický průvodce*. 21 vyd. Praha: Grada, 2018, 472 s. ISBN 978-80-271-0871-8.

ELEKRONICKÉ ZDROJE

- Evropská komise: *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. © 2019 [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu>
- Evropská Unie, *Evropský sociální fond, Operační program zaměstnanost* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: www.esfcr.cz
- Integrovaný portál MPSV: *Úřad práce České republiky* [online]. OKsystem, © 2002-2018 [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr>.

Ministerstvo financí ČR. *Monitor: Státní pokladna* [online]. ©2013 [cit. 2019-05-14].

Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/statni-rozpocet/oss-sf/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR, *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2015*. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky [online]. 2016 [cit. 2019-05-09].

Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2015/...

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR: Evropská unie, Evropský sociální fond, Operační program Zaměstnanost. *Dokumenty* [online]. 2018 [cit. 2019-05-14].

Ministerstvo financí České republiky: programové financování: základní informace

[online]. Creative Commons, © 2005-2013, 25. 4. 2019 [cit. 2019-05-11].

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz>.

Obecná část pravidel pro žadatele a příjemce v rámci operačního programu Zaměstnanost:

vyd. 9 [online]. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Evropská unie, Evropský sociální fond, Operační program Zaměstnanost, 2019, s. 213 [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz>.

Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 311/2018 Sb. ze dne 12.12.2018 o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. Čtvrtletí 2018 pro účely zákona o zaměstnanosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 154.

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-311>

Služby zaměstnanosti a trhu práce [online]. In: . Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2009, s. 26 [cit. 2019-05-14].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/files/clanky/7173/CZ...>

Statistiky, © 2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-05-11].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>.

Státní rozpočet v kostce, © 2005-2013, *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz>.

TRLIČKOVÁ, Michaela. OBECNÁ ČÁST PRAVIDEL PRO ŽADATELE A PŘÍJEMCE V RÁMCI OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST. In: *Evropská unie, Evropský sociální fond, operační program Zaměstnanost* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2018, s. 233 [cit. 2019-05-15].

Dostupné z: <https://www.esfcr.cz>.

TRLIČKOVÁ, Michaela. *OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST 2014-2020*:

- revize č. 2 [online]. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Evropská unie, Evropský sociální fond, Operační program Zaměstnanost, 2019, s. 213 [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz>.
- Veřejná správa v České republice v roce 2016*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. ISBN 978-80-87544-52-5. Dostupné také z: file:///C:/Users/aaa/Downloads/Vyrocní_zpráva_o_stavu_VS-2016.pdf
- Základní informace o systémech, © 2005-2013. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2014 [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: <http://www.edssmvs.cz/>.
- Zákon č. 117/1995 ze dne 26. 5. 1995 o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, částka 31. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-117>.
- Zákon č. 359/1999 ze dne 9. 12. 1999 o sociálně-právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 111. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>.
- Zákon č. 218/2000 ze dne 27. 6. 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>.
- Zákon č. 435/2004 ze dne 13. 5. 2004 o zaměstnanosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 143. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>.
- Zákon č. 110/2006 ze dne 14. 3. 2006 o životním a existenčním minimu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-110>.
- Zákon č. 111/2006 ze dne 14. 3. 2006 o pomoci v hmotné nouzi. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-111>.
- Zákon č. 262/2006 ze dne 21. 4. 2006 zákoník práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 84. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>.
- Zákon č. 329/2011 ze dne 13. 10. 2011 o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 115. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-329>.

ŽUROVEC, Michal. Stát v roce 2016 hospodařil s rekordním přebytkem 62 mld. Kč.

In: *Ministerstvo financí ČR* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, ©2005-2013, 3. 1. 2017 [cit. 2019-05-15].

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EDS	Evidenční dotační systém
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská Unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
ICT	Informační a komunikační technologie
Kč	Koruna česká
KoP	Kontaktní pracoviště
KrP	Krajská pobočka
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OP	Operační program
OZP	Osoba se zdravotním postižením
PvN	Podpora v nezaměstnanosti
RISPF	Rozpočtový informační systém programového financování
SMVS	Správa majetku ve vlastnictví státu
SSP	Státní sociální podpora
SÚPM	Společensky účelná pracovní místa
UoZ	Uchazeč o zaměstnání
ÚP	Úřad práce
VPP	Veřejně prospěšné práce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Olomoucký kraj (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV, © 2002-2018)	37
Obr. 2 Struktura krajské pobočky ÚP (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV, © 2002-2018)	38
Obr. 3 Struktura kontaktního pracoviště ÚP (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV, © 2002-2018)	39
Obr. 4 Vývoj počtu obyvatel v krajích (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)	41
Obr. 5 Počet obyvatel (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)	41
Obr. 6 Podíl nezaměstnaných osob (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)	43
Obr. 7 Příjmy státního rozpočtu za rok 2018 (vlastní zpracování, zdroj: Státní rozpočet v kostce, 2018, © 2005-2013)	44
Obr. 8 Rozdělení daňových příjmů státního rozpočtu (vlastní zpracování, zdroj: Státní rozpočet v kostce, 2018, © 2005-2013)	45
Obr. 9 Podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu v roce 2018 (vlastní zpracování, zdroj: Státní rozpočet v kostce, 2019, © 2005-2013)	46
Obr. 10 Alokace finančních prostředků na krajskou pobočku ÚP (vlastní zpracování)	47
Obr. 11 Rozpočtované příjmy ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Integrovaný portál MPSV)	48
Obr. 12 Struktura výdajů ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Integrovaný portál MPSV)	49
Obr. 13 Příjmy, výdaje a salda rozpočtů ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Integrovaný portál MPSV)	50
Obr. 14 Celkové výdaje KrP v Olomouci a ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Monitor, ©2013 a interní dokumenty KrP v Olomouci)	55
Obr. 15 Výdaje dávek SSP KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	60
Obr. 16 Dávky SSP v roce 2018 KrP v Olomouci, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	61
Obr. 17 Příspěvek na péči KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	62

Obr. 18 Dávky osobám se zdravotním postiženým KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	63
Obr. 19 Dávky pomoci hmotné nouze (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	64
Obr. 20 Výdaje na PvN a APZ KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	65
Obr. 21 Struktura výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	67
Obr. 22 Vývoj výdajů spolufinancovaných EU ve vztahu k výdajům APZ (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	69
Obr. 23 Výdaje KrP v Olomouci spolufinancované EU (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	70
Obr. 24 Provozní výdaje KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní doklady KrP v Olomouci)	71

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1</i> Přídavek na dítě (vlastní zpracování, zdroj: §17 zákona č. 117/1995 Sb.).....	19
<i>Tab. 2</i> Odměna pěstouna (vlastní zpracování, zdroj: § 47j zákona č. 359/1999 Sb.).....	21
<i>Tab. 3</i> Příspěvek na úhradu potřeb dítěte (vlastní zpracování, zdroj: § 47f zákona č. 359/1999 Sb.).....	22
<i>Tab. 4</i> Příspěvek na péči (vlastní zpracování, zdroj: § 11 zákona č. 118/2006 Sb.).....	26
<i>Tab. 5</i> Struktura UoZ na KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: ČSÚ, © 2019)	42
<i>Tab. 6</i> Příjmy a výdaje KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	52
<i>Tab. 7</i> Horizontální a vertikální analýza příjmů a výdajů KrP v Olomouci (vlastní zpracování).....	52
<i>Tab. 8</i> Příjmy a výdaje ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Monitor, ©2013).....	53
<i>Tab. 9</i> Horizontální a vertikální analýza příjmů a výdajů ÚP ČR (vlastní zpracování).....	54
<i>Tab. 10</i> Vybrané výdaje rozpočtu KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	56
<i>Tab. 11</i> Horizontální a vertikální analýza vybraných výdajů rozpočtu KrP v Olomouci (vlastní zpracování)	57
<i>Tab. 12</i> Vybrané výdaje rozpočtu ÚP ČR (vlastní zpracování, zdroj: Monitor, ©2013).....	58
<i>Tab. 13</i> Horizontální a vertikální analýza vybraných výdajů rozpočtu ÚP ČR (vlastní zpracování).....	58
<i>Tab. 14</i> Výdaje na dávky hmotné nouze KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	64
<i>Tab. 15</i> Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	66
<i>Tab. 16</i> Spolufinancované výdaje z EU v souvislosti s výdaji APZ KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: interní dokumenty KrP v Olomouci)	69
<i>Tab. 17</i> Zaměstnanci ÚP ČR a KrP v Olomouci (vlastní zpracování, zdroj: integrovaný portál MPSV a interní doklady KrP v Olomouci).....	72
<i>Tab. 18</i> Horizontální a vertikální analýza zaměstnanců ÚP ČR a KrP v Olomouci (vlastní zpracování).....	73